

Östergötland

en region där växtkraft skapar livskvalitet

Attraktivitet • Utvecklingskraft • Goda livsvillkor

1 Ta vara på kraften i Region Östergötland

Vi är nu Region Östergötland med all den styrka och kraft som det medför. En unik möjlighet att stärka vår region när det gäller hälso- och sjukvården, kollektivtrafiken, infrastrukturen, kulturen och den regionala utvecklingen. Vi vill ta tillvara den unika arenan som detta skapar, genom ny samverkan, nya möten och nya innovationer. Region Östergötland ska vara den naturliga motorn för utvecklingen av hela Östergötland.

Vår vision för Östergötland och regionen är att **genom växtkraft – för både familjer och individer, företag och organisationer – skapa livskvalitet**. Genom ökad attraktivitet, stor utvecklingskraft och goda livsvillkor vill vi fortsätta att utveckla Region Östergötland.

Attraktivitet

Hela Östergötland ska vara en attraktiv region för fler som vill flytta till, bo i och besöka. Genom en sammanhållen strategi för besöksnäringen kan vi få fler besöksmål att utvecklas – i hela länet.

Östergötland ska vara en attraktiv region för företag att utvecklas i. Det skapar fler arbeten och med det även ökade skatteintäkter till vår gemensamma välfärd.

Östergötland ska vara en attraktiv region att resa till och inom, att jobba, studera och forska i. Även den som kommer till Sverige och Östergötland från andra länder ska beredas goda chanser att arbeta, inom hälso- och sjukvården satsar vi extra på introduktion och praktikplatser för personer med utländsk vårdutbildning.

Östergötland ska vara en attraktiv region för andra att samverka med. Genom strukturerade samråd och spännande mötesarenor ska Region Östergötland vara en naturlig partner att samverka och utvecklas tillsammans med.

Region Östergötland ska ha en attraktiv hälso- och sjukvård, både för patienter och för medarbetare. Det ska vara självklart att välja Region Östergötland, vare sig man är vårdsökande eller söker en bra arbetsplats. Region Östergötland ska vara en attraktiv arbetsgivare som gör att medarbetare söker sig till oss, utvecklas och vill stanna kvar.

Utvecklingskraft

Region Östergötland ska bidra till att skapa utvecklingskraft. Fler ska känna att man kan utvecklas i vår region, både som människa, familj, företag och organisation.

Genom att satsa på unga människors engagemang för entreprenörskap och företagande bidrar vi till en ökad utvecklingskraft. Vi lägger därför ytterligare resurser på verksamheter som Ung Företagsamhet.

Vi vill ta tillvara på den utvecklingskraft som finns hos alla våra medarbetare och studenter inom hälso- och

sjukvården. Det finns stora möjligheter att fortsätta att utveckla vården så att den når ännu högre kvalitet, har bättre tillgänglighet och större möjlighet för patienter och anhöriga att vara delaktiga i sin egen vård.

Regionen ska ha en forskning i framkant som bidrar till att utveckla nya metoder och idéer. Genom att samverka över gränserna kan forskningen stärkas ytterligare.

Nya tekniska lösningar ska användas för att på ett bättre sätt kunna möta människors behov av information och kommunikation inom olika verksamhetsområden, men även för att utveckla vården, exempelvis genom vård på distans.

Region Östergötland kan bidra till ökad utvecklingskraft genom en väl fungerande infrastruktur och goda resmöjligheter med kollektivtrafiken. På så sätt binder vi samman länet och ökar vår arbetsmarknadsregion.

En stark och robust ekonomi som kan möta framtida utmaningar ger förutsättningar för utveckling av alla de verksamheter som Region Östergötland har.

Goda livsvillkor

Vi vet att goda livsvillkor till största del skapas av en bra utbildning, fler människor i arbete och ökad möjlighet att påverka sin egen vardag. Även möjligheter till kultur och ett aktivt friluftsliv är viktiga faktorer.

Region Östergötland ska bidra till att skapa dessa grundförutsättningar för alla. Region Östergötland ska skapa möjligheter för alla att ha en god hälsa, även om man är drabbad av sjukdom. Att så många som möjligt kan ha god hälsa stärker hela samhället och bidrar till att skapa goda livsvillkor för alla.

Genom att få rätt vård i rätt tid skapar Region Östergötland trygghet för både patienter och anhöriga. Vården ska sätta människan i fokus och även se till den kraft som varje individ har, trots sjukdom och ohälsa. Ett hälsosamt yrkesliv skapar möjligheter till goda livsvillkor. Region Östergötland ska bidra till att fler kan arbeta så länge som man själv vill.

Region Östergötland ska aktivt bidra till en hållbar utveckling, framför allt för vår miljö. Vi ska minska vår klimatpåverkan och övrig belastning på miljön. Det skapar goda livsvillkor – även för framtiden.

Vi ser att det är genom att fokusera på attraktivitet, utvecklingskraft och goda livsvillkor som Region Östergötland blir en region med växtkraft som skapar livskvalitet!

Linköping den 1 juni 2015

Moderaterna och Kristdemokraterna

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 Ta vara på kraften i Region Östergötland	2
2 Vision och värdegrund	4
3 Region Östergötlands strategiska plan	5
4 Perspektiv – Samhälle	6
4.1 Strategiskt mål – Aktivt regionalt ledarskap	6
4.2 Strategiskt mål – Stark ekonomisk tillväxt	7
4.3 Strategiskt mål – Attraktiv region att besöka och flytta till	8
4.4 Strategiskt mål – Möjligt att leva och bo i hela länet	8
4.6 Strategiskt mål – Bra och jämlik hälsa	11
4.7 Strategiskt mål – Miljömässigt hållbar region	11
4.8 Strategiskt mål – Aktiv medverkan i en större geografi	12
5 Perspektiv – Medborgare	13
5.1 Strategiskt mål – Trygg och säker hälso- och sjukvård med hög kvalitet	13
5.2 Strategiskt mål – Hög tillgänglighet till hälso- och sjukvården	15
5.3 Strategiskt mål – Delaktiga och nöjda patienter	16
5.4 Strategiskt mål – Goda resmöjligheter i kollektivtrafiken	17
5.5 Strategiskt mål – Regional kultur med brett utbud som når många	18
5.6 Strategiskt mål – Bra regional utbildning och effektivt främjande av entreprenörskap	19
5.7 Strategiskt mål – Bra kunskap och delaktighet bland medborgarna avseende Region Östergötlands uppdrag och verksamhet	19
6 Perspektiv – Process	20
6.1 Strategiskt mål – Bra kännedom om och strategier för framtida utmaningar	20
6.2 Strategiskt mål – Kunskapsbaserad och kvalitetssäkrad verksamhet	20
6.3 Strategiskt mål – Effektiv och sammanhållen verksamhet med individens behov i centrum	22
6.4 Strategiskt mål – Innovativt och systematiskt förbättringsarbete inom hälso- och sjukvården	23
6.5 Strategiskt mål – En aktiv och strategisk forsknings- och utvecklingsverksamhet	24
6.6 Strategiskt mål – Resurseffektiv och kretsloppsanpassad verksamhet med minsta möjliga klimatpåverkan	25
7 Perspektiv – Medarbetare	26
7.1 Strategiskt mål – Attraktiv arbetsgivare som bidrar till ett hållbart yrkesliv	26
7.2 Strategiskt mål – Ledarskap och chefskap som skapar utvecklingskraft	28
7.3 Strategiskt mål – Aktiva och delaktiga medarbetare som bidrar till att uppfylla verksamhetens mål och uppdrag	28
7.4 Strategiskt mål – Strategisk kompetensförsörjning som stödjer verksamhetens uppdrag och framtida utmaningar	29
8 Perspektiv – Ekonomi	31
8.1 Strategiskt mål – Ekonomi som ger handlingsfrihet	31
8.2 Strategiskt mål – Långsiktig hållbar ekonomi	32
8.4 Strategiskt mål – God förmåga att nyttja EU:s fonder och annan extern finansiering	33
9 Ekonomi under budgetperioden	34
10 Beslut	39

Bilaga 1 - Regionens samlade verksamhet

Bilaga 2 - Den politiska styrningen

Bilaga 3 - Resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning 2016-2018

Bilaga 4 - Regionbidrag för regionstyrelsen, Hälso- och sjukvårdsnämnden, Regionutvecklingsnämnden och Trafik- och samhällsplaneringsnämnden 2016-2018

Bilaga 5 - Total sammanställning av regionstyrelsen - regionbidrag och koncerngemensamt påslag

Bilaga 6 - Resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning 2016-2018 (blandmodellen)

Bilaga 7 - Översikt strategier och framgångsfaktorer

Östergötland

en region där växtkraft skapar livskvalitet

- **Attraktivitet**
- **Utvecklingskraft**
- **Goda livsvillkor**

2 Vision och värdegrund

Vision

Vår vision för Östergötland och regionen är att genom **växtkraft** – för både familjer och individer, företag och organisationer – skapa **livskvalitet**.

Vi vill forma ett **attraktivt** län som lockar både besökare och att fler personer och företag flyttar hit. Grunden för en bra välfärd byggs av företag och människor som tillsammans skapar de resurser som behövs för att bygga en trygg hälso- och sjukvård för alla. Det är också viktigt att skapa ett attraktivt Region Östergötland, som ligger i framkant och där många vill studera, forska och arbeta.

Vi vill se en **utvecklingskraftig** region, där fler goda idéer blir verklighet och där kreativitet och mångfald får komma fram och där samverkan över gränser, även internationellt, skapar nya möjligheter. Men också en utvecklingskraft för Region Östergötland där medarbetares utvecklingsmöjligheter tas tillvara och bidrar till att förändra och förbättra för alla de som är i behov av regionens tjänster.

Vi vill forma ett län som skapar **goda livsvillkor** för de som bor och verkar här, skapa möjligheter till en hälsosam uppväxt och ge möjligheten att påverka och vara delaktig i sitt eget liv. Här ska individen få tillfälle att växa i mötet med andra människor och genom en levande kultur. Region Östergötland tar aktivt ansvar för att i sin egen verksamhet skapa goda livsvillkor genom att ta vara på den inneboende kraften i varje människa. Genom hållbara beslut kan vi ge förutsättningar för ett Östergötland där växtkraft skapar livskvalitet.

Värdegrund

En organisation är aldrig mer än de medarbetare och den verksamhet som finns. Det som präglar medarbetarna och verksamheten präglar också hela organisationen. Genom en värdegrund som genomsyrar hela Region Östergötland kan vi skapa förutsättningar för att nå alla de mål som sätts upp. Region Östergötland ska präglas av:

- *Att människors egen kraft tas tillvara i alla situationer och verksamheter*
- *Att hela Östergötland ska leva*
- *Samverkan genom förståelse för omgivande aktörer*
- *En öppenhet för internationellt arbete*
- *Hållbar utveckling*

3 Region Östergötlands strategiska plan

Den 1 januari 2015 fick Landstinget i Östergötland det regionala utvecklingsansvaret. I samband med förändringen bytte också Landstinget i Östergötland namn till Region Östergötland och Regionförbundet Östsam gick in i organisationen. Region Östergötlands mest omfattande uppdrag är att erbjuda invånarna i Östergötland en bra hälso- och sjukvård. Regionen ansvarar för all kollektivtrafik i länet och leder det regionala utvecklingsarbetet för en långsiktig och hållbar utveckling. Det innebär att regionen genom sitt ansvar för regionala uppgifter genomför åtgärder inom områden som samhällsbyggnad, kompetensförsörjning, företagande, besöksnäring, kultur, folkbildning och folkhälsa.

Region Östergötland är en politiskt styrd organisation där regionfullmäktige är regionens högsta beslutande organ. Utgångspunkten för styrningen av regionens verksamhet är regionfullmäktiges strategiska plan med den lagstadgade treåriga budgeten. Planen innehåller också beslut om skattesats och ekonomiska ramar. I den strategiska planen beskriver fullmäktige den övergripande strategiska inriktningen för regionen och formulerar det övergripande uppdraget som ges till regionstyrelsen och de övriga nämnderna. Fullmäktige tar, i utformningen av den strategiska planen, hänsyn bland annat till det regionala utvecklingsprogrammet (RUP), regionala trafikförsörjningsprogrammet (RTP) och länstransportplanen (LTP).

Det formulerade uppdraget utgår från Region Östergötlands vision som konkretiseras i strategiska mål inom fem olika perspektiv vilka skapar en övergripande struktur för planering och uppföljning. Därutöver fastställer regionfullmäktige framgångsfaktorer som beskriver angelägna och avgörande förutsättningar för en önskvärd och gynnsam utveckling inom respektive målområde.

Regionstyrelsen har, tillsammans med hälso- och sjukvårdsnämnden, regionutvecklingsnämnden och trafik- och samhällsplaneringsnämnden, ansvaret att verkställa uppdraget som formuleras i den strategiska planen. I praktiken innebär ansvarsfördelningen i många fall att styrelse och nämnder arbetar mot samma mål men med olika utgångspunkter vilket kräver koordinering av styrprocesserna. Detta innebär också att styrelsen och de övriga nämnderna kan närma sig samma mål från olika håll och därmed dela ansvaret

för måluppfyllelsen. Detta genom att exempelvis hälso- och sjukvårdsnämnden tar sitt ansvar utifrån ett beställarperspektiv samtidigt som styrelsen, för samma mål, tar sitt ansvar genom sin produktionsstyrning.

Följande fem perspektiv har valts för regionens styrning:

- *Samhälle*
- *Medborgare*
- *Process*
- *Medarbetare*
- *Ekonomi*

Perspektiven Samhälle och Medborgare är överordnade de övriga perspektiven genom att de strategiska målen i Process-, Medarbetare- och Ekonomiperspektiven ska understödja måluppfyllelsen i perspektiven Samhälle och Medborgare.

I kommunallagen anges att kommuner och landsting ska ha en god ekonomisk hushållning. Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen eller landstinget. För Region Östergötland innebär god ekonomisk hushållning att regionen ska uppnå goda verksamhetsresultat och därutöver ska det finansiella målet vara uppfyllt. Det finansiella målet för god ekonomisk hushållning bedöms vara uppfyllt när det egna kapitalet uppgår till 500 miljoner kronor vid årets slut. Om det egna kapitalet inte uppgår till 500 miljoner kronor ska det finansiella målet anses vara uppfyllt om årets resultat uppgår till minst två procent av skatter och generella statsbidrag. Nivån för det egna kapitalet behöver kontinuerligt ses över.

Det verksamhetsmässiga kravet på god ekonomisk hushållning är relaterat till den sammantagna uppfyllelsen av regionens strategiska mål. Flera av de mål som avser hälso- och sjukvården har direkt bäring på ”God vård” enligt Socialstyrelsens föreskrifter vilket innebär att vården ska vara kunskapsbaserad och ändamålsenlig, säker, patientfokuserad, effektiv, jämlik och tillgänglig.

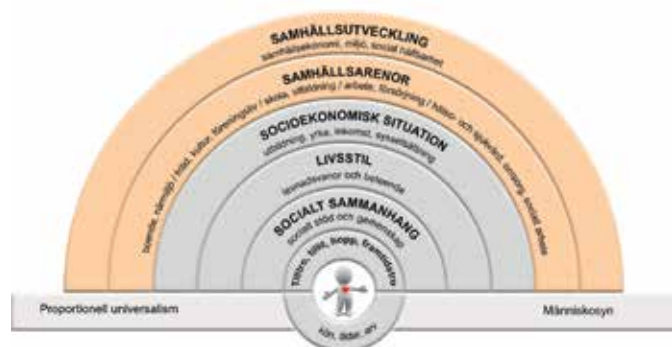
Ansvar för respektive framgångsfaktor framgår av bilaga 7.

4 Perspektiv – Samhälle

[Perspektivet – Samhälle beskriver hur Östergötlands utvecklingsförutsättningar tas tillvara.]

Östergötland är en unik region med mycket goda förutsättningar att fortsätta utvecklas för att skapa god livskvalitet för alla som bor och verkar här. Men det finns utmaningar som vi måste arbeta vidare med. I den Regionala utvecklingsplanen (RUP 2030) som antagits av alla fullmäktigeförsamlingar lyfts både styrkor och utmaningar för hela Östergötland för att kunna skapa attraktivitet, utvecklingskraft och goda livsvillkor. Den ligger till grund för de fortsatta prioriteringarna för Region Östergötland.

Östgöten har generellt en god hälsa, men det finns skillnader som måste minska och den allmänna hälsan måste stärkas. För att åstadkomma detta krävs samverkan mellan olika parter i samhället och att människors egen kraft samtidigt tas tillvara. Östgöta-kommissionens rapport lyfter på ett förtjänstfullt sätt upp flera av de utmaningar som finns och vad som behöver göras.

Figur 1. "Östgötamodellen för jämlik hälsa – ett samspel mellan individ, miljö och samhälle". Orange färg markerar de samhälleliga förutsättningar som är avgörande för de individuella (grå)

En nyckel för ökad hälsa är en god utbildningsnivå och hög sysselsättning. Här underpresterar Östergötland i jämförelse med övriga Sverige. Vi ser även att andelen företagare och nya företag generellt är lägre. Ett annat stort problem är att mismatchen mellan utbildningsnivån hos de arbetssökande och behoven hos företagen är för stor.

Östergötland är idag väl försett när det gäller grundläggande infrastruktur med stambana, Europavägar, hamn och flygplatser. Utmaningen framåt gäller att på ett klokt och robust sätt nyttja denna infrastruktur för att utveckla kommunikationerna för både arbets-, studie-, och fritidsresor. Vi behöver också utveckla kommunikationerna mot andra län för att på så sätt vidga arbetsmarknadsområdet. Där är arbetet med Ostlänken synnerligen prioriterat.

Östergötland har idag många och välkända turistdestinationer, det som saknas är en bra samordning mellan dessa destinationer. Det medför att Östergötland inte fullt ut nyttjar sin fulla potential.

Utvecklingen mot en allt mer globaliserad värld påverkar även oss. Östergötland har idag flera internationellt framgångsrika verksamheter. Vi måste dock arbeta för att kunna möta både de utmaningar och de möjligheter som globalisering och internationalisering innebär. Vi måste också kunna möta de utmaningar som finns inom miljö- och klimatområdet. I Östergötland finns bred kunskap gällande klimat och miljö, den måste på ett bra sätt kunna tas tillvara.

Utifrån dessa utmaningar har vi följande strategier och framgångsfaktorer inom området;

4.1 Strategiskt mål – Aktivt regionalt ledarskap

I och med regionsbildandet blev en redan stor organisation ännu större och med det följde även ett ännu större ansvar att axla. Tillsammans med andra samhällsaktörer är Region Östergötland en stark kraft att påverka utvecklingen i länet och Region Östergötland bör ta en tydlig ledarroll för att kunna vara drivande i frågor som rör den regionala utvecklingen. Tillsammans med samhället i övrigt, från kommunerna till lokala intresseföreningar, ska Regionen arbeta för att ständigt förbättra förutsättningarna inom alla områden i länet.

I det samverkansavtal om regionalt utvecklingsarbete i Östergötland, som tecknades mellan länets kommuner och Landstinget i Östergötland inför regionbildningen, slås det fast att ett kraftfullt utvecklingsarbete som drivs av flera olika aktörer förutsätter samråd och samverkan på olika nivåer. En samverkansstruktur med strategiskt samråd och saksamråd har utarbetats tillsammans med kommunerna och parterna har ett gemensamt ansvar för att använda samverkansplattformen på bästa sätt för att främja Östergötlands utveckling. Samverkan bygger på öppen och direkt kommunikation samt respekt för aktörernas olika ansvar.

Det regionala ledarskapet förutsätter också en aktiv

och öppen dialog med andra samhällsaktörer som kan påverka Östergötlands utvecklingsförutsättningar. Samverkansformerna kommer att variera eftersom samverkansaktörerna har olika roller och funktioner. Det kan röra sig om allt från statliga myndigheter till ideella föreningar.

Framgångsfaktorer 4.1

- Väl fungerande samråd och samverkan med länets kommuner
- God samverkan med andra samhällsaktörer
- Region Östergötland visar sitt ledarskap i den regionala utvecklingen

4.2 Strategiskt mål – Stark ekonomisk tillväxt

Region Östergötland har ett uppdrag att skapa förutsättningar för en god tillväxt och ett företagsklimat som står sig väl i den globala konkurrensen. Genom en välfungerande tillväxt kan vi också satsa ytterligare resurser på välfärd vilket ökar tryggheten och livskvaliteten.

De offentliga insatser som görs för att stimulera nyföretagande, utveckla befintliga företag samt främja företagslokaliseringar i regionen ska vara sådana att det offentliga har en naturlig roll och bidrar där marknaden inte förmår att skapa bra lösningar.

Insatserna för näringslivsutveckling kan göras effektivare med en bättre samverkan och samordning mellan olika näringslivsfrämjande aktörer. Genom att införa företagsdialoger med framförallt små och medelstora företag kan vi identifiera de behov länets företagare har i förhållande till regionen. Studenter och unga entreprenörer är en viktig grupp att lyssna till, därför vill vi skapa ett ”ungt tillväxtråd”.

Det är viktigt att fortsätta med insatser som främjar positiva attityder till entreprenörskap bland barn och ungdomar i Region Östergötland, t.ex. Ung Företagsamhet och Framtidsfrön.

En viktig gren av det östgötska näringslivet är de så kallade gröna näringarna, där Östergötland har en nationell tätposition. Här är det viktigt att fortsätta utvecklingen av regionens företagskluster för gröna näringar, Vreta Kluster. Dels för att ytterligare stärka möjligheten att främja företagande inom sektorn och dels vidareutveckla en plattform för att bättre marknadsföra behovet av ny arbetskraft inom området. Inom kulturområdet är de kreativa näringarna i

många stycken en inte tillräckligt utnyttjad resurs för att stärka den ekonomiska tillväxten i regionen. Därför vill vi inrätta ”Innovationssluss kultur” för att främja ökat företagande inom de kulturella och kreativa näringarna i Östergötland.

I det arbete som Regionförbundet Östsam initierade utifrån arbetsmetoden Smart specialisering, har fem styrkeområden identifierats: 1) effektiv logistik, 2) affärsmodeller och arenor för hållbara systemlösningar, 3) smarta, säkra och robusta system, 4) simulering & visualisering samt 5) avancerade material. Vi vill fortsätta arbeta med dessa fokusområden för att skapa ytterligare möjligheter och växtkraft i Region Östergötland.

Hälso- och sjukvården är en forskningsintensiv verksamhet med stor egen utveckling och förbättringsförmåga. Inom Region Östergötland har vi många framstående verksamheter som håller internationell toppklass. Genom att öka samverkan mellan hälso- och sjukvården i länet och andra aktörer kan vi bättre nyttja alla den kraft som finns och skapa utveckling, företagande och tillväxt. Östergötland ska vara en innovativ hubb för möten mellan hälso- och sjukvården och andra utvecklingsområden. En av Region Östergötlands viktigaste uppdrag är att möjliggöra och skapa dessa mötesplatser och arenor.

Framgångsfaktorer 4.2

- Regionen stödjer och främjar etablering och utveckling av fler små och medelstora företag i Östergötland
- Nära samarbete med näringslivets olika organisationer
- Dialog med studenter och unga entreprenörer kring tillväxtfaktorer
- Fortsatt utveckling av regionens företagskluster för gröna näringar, Vreta Kluster
- Inrätta ”Innovationssluss kultur” för att främja ökat företagande inom de kulturella och kreativa näringarna i Östergötland
- Regionen sätter särskilt fokus på områden identifierade via smart specialisering
- Företag ser Östergötland som en attraktiv plats för sitt huvudkontor
- Region Östergötland skapar mötesplatser/arenor där hälso- och sjukvård och andra utvecklingsområden kan mötas

4.3 Strategiskt mål – Attraktiv region att besöka och flytta till

Region Östergötlands attraktivitet påverkar in- och utflyttning, invånarnas självbild, företagsetablering och besöksnäringens möjligheter. Att verka för en växande besöksnäring är strategiskt angeläget för den samlade regionala utvecklingen. Konkurrensen om nationell och internationell uppmärksamhet är stark.

Ett sätt att synas och få uppmärksamhet - i syfte att göra regionen mer känd – är att etablera fler återkommande arrangemang med lyskraft som lockar många besökare, utöver de som redan finns. Det kan handla om kultur, idrott, mässor, konferenser och annat som kan knytas an till regionens identitet. Besökare i vårt län som får positiva upplevelser bidrar till att sprida bilden av en attraktiv region.

Den regionala kulturen har stor betydelse för Östergötlands attraktivitet och utveckling och är av stort värde för medborgarnas livskvalitet. Ett rikt kulturliv har betydelse för länets möjligheter att attrahera både etablering av företag och inflyttning av medborgare och därmed bidra till den ekonomiska tillväxten i länet. Region Östergötland har en nyckelroll i att främja ett högkvalitativt kulturbud i hela regionen och Östergötland har goda förutsättningar att utveckla kulturturism med hög kvalitet. Det rika östgötska kulturarvet och de varierande naturmiljöerna i regionen är områden som ytterligare kan stärkas som besöksmål.

Att fortsätta arbetet med att göra vårt län mer attraktivt är prioriterat. Därför vill vi göra ytterligare satsningar och ta fram en tydlig strategi för att utveckla och främja besöksnäringen. Målet är fler besökare, både turister och affärsresenärer, och att i förlängningen fler familjer och företag flyttar till Östergötland. Vi vill under 2016-2018 satsa 7 mkr på insatser i samverkan med kommunerna, näringsidkare och andra aktörer.

Framgångsfaktorer 4.3

- Regionen främjar utveckling och etablering av verksamheter som gör Östergötland till en attraktiv region att flytta till
- Regionen arbetar aktivt med en strategi för den regionala besöksnäringen, som bidrar till att utveckla och stärka regionala resmål
- Arrangörer av stora konferenser och kongresser ser Östergötland som en naturlig region att förlägga arrangemang i

- Rikt kulturliv som attraherar både företag och medborgare
- Kulturarv och natur blir tydligare profilfrågor i den externa marknadsföringen av Östergötland

4.4 Strategiskt mål – Möjligt att leva och bo i hela länet

Genom att aktivt arbeta med de styrkor och möjligheter som finns i vårt län, kan vi skapa växtkraft och livskvalitet i hela Östergötland.

Kommunikationslösningar är en nyckelfråga när det gäller att uppnå en sammanhållen region. Att utveckla kollektivtrafiken till en nivå som gör det möjligt att dagligen arbetspendla mellan regionens kommuner och orter bidrar till det goda livet genom tillgänglighet, minskad trängsel och en bättre miljö.

För att kollektivtrafiken på landsbygden ska vara ett attraktivt sätt att resa är det viktigt att hitta en god nivå, med tillräckligt täta avgångar. Vid medborgardialoger har det framkommit att få avgångar är det vanligaste skälet till att välja bort kollektivtrafiken. För att bryta detta mönster vill vi genomföra en riktad satsning med utökat antal avgångar för kollektivtrafik på några strategiskt viktiga landsbygdslinjer på försök under några år. *[Se mer under 5.4 Strategiskt mål – Goda resmöjligheter i kollektivtrafiken].*

Region Östergötland ska verka för att ändamålsenliga och hållbara transport- och kommunikationslösningar utvecklas och upprätthålls i Östergötland. Regionens roll som länsplaneupprättare kombinerat med möjligheterna att främja samverkan kring rumslig planering, ger förutsättningar att påverka utbyggnad av infrastrukturen för person- och varutransporter i regionen. I detta arbete ska målen för regionens utveckling vara vägledande. En central uppgift är att verka för god nationell infrastruktur inom regionen, samt att nationell, regional och lokal infrastruktur utgör ett system som på bästa sätt motsvarar regionens behov.

För många – kanske för flertalet – boende i regionens landsbygdsområden är pendling till arbete i någon större tätort det huvudsakliga alternativet. För de flesta hushåll är det viktigt att en i familjen kan finna sin utkomst lokalt, utan att pendla, för att det ska vara intressant att bo kvar i området. Det är därför angeläget att näringslivet i regionens ytterområden fortsätter utvecklas så att det kan skapas arbetstillfäl-

len och att det finns god samhällsservice, kultur och fritidsutbud för dem som bor där.

Bredband och IT-tjänster är en del av samhällets grundläggande infrastruktur. Därför är det viktigt att säkerställa fungerande mobiltelefoni i hela regionen. Att fortsätta driva på arbetet med ett välutbyggt bredbandsnät är angeläget för att skapa förutsättning till växtkraft för boende och företag i glest befolkade områden.

En demokratisk förutsättning är att alla i ett samhälle kan ta del av all den information som finns. I och med att samhället blir mer och mer digitaliserat skapas nya möjligheter, men även svårigheter för dem som inte har tillgång till, eller kunskap om att hantera, ny teknik.

Alla länets invånare ska kunna ta del av de möjligheter som skapas i takt med att samhället anpassas mer och mer efter den nya tekniken. Av den anledningen har Region Östergötland tagit fram en agenda för hur informations- och kommunikationsteknik kan användas i Östergötland, så kallad Digital Agenda.

Regionbiblioteket har en viktig uppgift i att stärka den digitala kompetensen hos invånarna, att kontinuerligt uppdatera kunskapen och öka delaktigheten. Detta gäller framför allt de grupper som vi vet i större utsträckning än samhället i övrigt står utanför detta område; äldre och invandrare.

Region Östergötland bör samverka med kommuner och andra samhällsinstitutioner för att stärka det demokratiska samhällets utveckling.

Vårdcentralen är och ska fortsätta vara den naturliga och självklara ingången till hälso- och sjukvården. Därför är det viktigt med tillgång till vårdcentraler i varje kommun och större tätort. *[Se mer under 5.2 Strategiskt mål – Hög tillgänglighet till hälso- och sjukvården].*

Framgångsfaktorer 4.4

- God ömsesidig förståelse för att stad och landsbygd inte är varandras motsatser utan starkt beroende av varandra
- Försök med riktad satsning med utökad kollektivtrafik på strategiskt viktiga landsbygdslinjer
- Attraktivt utbud av samhällsservice, kultur och fritidsutbud på landsbygden
- God telekommunikation både på landsbygd och i tätort via bredbands- och mobilnät
- Tillgång till vårdcentralverksamhet i varje kommun och större tätort
- Digital agenda för att stärka IT-kompetensen hos länets invånare
- En infrastruktur som möter dagens och morgondagens behov

4.5 Strategiskt mål – Hög utbildningsnivå och framgångsrik kompetensförsörjning

Att ha en utbildning och ett arbete är några av de viktigaste faktorerna för en god hälsa. Vi vet även att kompetensförsörjning är en grundförutsättning för en bra näringslivsutveckling. Regionen arbetar därför aktivt med att skapa bättre matchning på arbetsmarknaden med särskilt fokus på unga. Detsamma gäller satsningar inriktade på det befintliga näringslivet, i synnerhet de små och medelstora företagen. För att säkra kompetensförsörjningen och utvecklingen i regionen har arbetet med att bygga upp och etablera en regional kompetensplattform stärkts.

Linköpings universitet står sig starkt och tillhör toppskiktet inom flera forskningsområden. Det fungerar, tillsammans med många storföretag, som importör av kunskap till regionen och genererar värdefulla internationella kontakter. Universitetet bidrar till en arbetsmarknadsmässig potential av unga, välutbildade människor som kan tillföras arbetskraften i Östergötland. Genom att universitetet har campus både i Linköping och i Norrköping är tillgängligheten till högre utbildning mycket god i regionen.

Folkhögskolornas allmänna kurser på grundskole- och gymnasienivå spelar en viktig roll för de som inte tagit sig igenom utbildningssystemet och därmed har det svårt på arbetsmarknaden. Denna verksamhet ska stödjas så att fler får en chans till nystart.

Kompetensförsörjningen inom hälso- och sjukvården är idag ett stort problem. Samtidigt har vi även ett stort mottagande av flyktingar och asylsökande till vårt land. Vi vet att många av de som söker en ny framtid i Sverige både har erfarenhet från och utbildning inom hälso- och sjukvård i sitt hemland. För att stärka kompetensförsörjningen i Region Östergötland och öka integrationen på arbetsmarknaden måste valideringen av utländska examina gå snabbare med bibehållen kvalitet. Som ett led i den här processen bör Region Östergötland kunna erbjuda ett snabbspår för språkutbildning för de människor det berör, med en särskild satsning på sjukvårdsvenska kombinerat med språkpraktik inom Region Östergötland.

För att uppnå en långsiktigt god tillgång på arbetskraft, med rätt kompetens, är det ytterst angeläget att regionen etablerar ett starkare samarbete mellan kommuner, universitet, bildningsförbund och andra utbildningsanordnare.

Framgångsfaktorer 4.5

- Regionen har ett nära samarbete med kommuner, universitet, bildningsförbund och andra utbildningsanordnare
- Aktiv medverkan i kompetensförsörjning för framtida områden

4.6 Strategiskt mål – Bra och jämlik hälsa

En bra och jämlik hälsa är en av de viktigaste faktorerna för hållbar tillväxt, utveckling och välfärd. Omvänt finns ett samband genom att människors hälsa påverkas positivt om det finns möjlighet till bra utbildning och egen försörjning för alla.

Regionen ska med sin verksamhet bidra till en utveckling som förbättrar hälsan för alla östgötar. Utgångspunkten för detta arbete ska vara de rekommendationer som Östgöta-kommissionen lämnade i sin slutrapport 2014. Östgöta-kommissionens rekommendationer syftar till att bidra till ett samhälle som ger människor tilltro till egen förmåga, tillit till andra, hopp och framtidstro. Grupper med sämre hälsa bör särskilt uppmärksammas.

Hälsan grundläggs tidigt, därför ska föräldrarnas möjlighet att ge barnen en god start stärkas genom att stöd erbjuds, exempelvis via föräldrautbildningar. Regionen ska tillsammans med kommunerna, föreningsliv och andra aktörer medverka till att förebygga psykisk och fysisk ohälsa hos barn och ungdom bland annat genom effektiv information om alkohol, narkotika, tobak, sexuellt överförbara infektioner, övervikt och fetma.

Idrott och motion har en särställning för hälsan och idrottsrörelsen har därför en väldigt viktig roll. Detta gäller både för barn och unga, men även för vuxna i särskilt utsatta miljöer, exempelvis asylsökande och nya svenskar. Därför behöver det offentliga ge tydliga uppdrag till idrotten för att gemensamt nå uppsatta mål via särskilda uppdrag.

Framgångsfaktorer 4.6

- Skapa förutsättningar för att människor ska känna tilltro till egen förmåga, tillit till andra, hopp och framtidstro
- Bra och jämlik hälsa ges hög prioritet och integreras i samråd med kommunerna i alla politikområden, bland annat i styrdokument och handlingsplaner
- Hög kunskap och medvetenhet, inom olika samhällsarenor, om skillnader i hälsa genom en återkommande, systematisk analys, uppföljning och utvärdering av beslut, arbetssätt och insatser avseende effekter på hälsa och skillnader i hälsa

- Aktivt utveckla förhållningssätt och arbetsmetoder kring sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande arbete
- En stark idrottsrörelse med ett tydligt och målinriktat stöd

4.7 Strategiskt mål – Miljömässigt hållbar region

I det regionala utvecklingsprogrammet ”RUP 2030” finns en särskild strategi som beskriver hur Östergötland ska bli en robust och resurssnål region. Strategin beskriver ambitionerna för ett miljömässigt hållbart Östergötland, vilka har fördjupats i ett särskilt insatsprogram för energi och klimat.

Insatsprogrammet innefattar de regionala delmålen för begränsad klimatpåverkan till år 2020, som utarbetats av Länsstyrelsen Östergötland i samverkan med andra aktörer. Det regionala insatsprogrammet tjänar som en vägledning för regionen, länets kommuner, näringsliv och andra samhällsaktörer i arbetet med att uppnå dessa mål. Region Östergötland ska därför fortsätta arbetet att förverkliga dessa mål.

Region Östergötland ska arbeta för att begränsa klimatpåverkande utsläpp. Det handlar om satsningar på förnyelsebar energi, minskade koldioxidutsläpp och energieffektiviseringar. Genom det regionala Energikontoret görs riktade insatser mot och samverkan mellan kommuner och företag.

Kollektivtrafiken ska bidra till att nå samhällets miljömål. Målsättningen är att en väl utbyggd kollektivtrafik ska erbjudas som ett attraktivt alternativ till användning av egen bil, vilket minskar belastningen på miljön och ger minskade köer och trängsel.

Det finns många skäl att ställa om Östergötland till en robust och resurssnål region. Den kanske viktigaste omställningen rör energianvändning. I regionen pågår sedan många år en omställning till mer energisnål produktion och till förnyelsebara energikällor eller åtminstone minskat beroende av fossil energi. Omställningen mot minskad energianvändning och minskat beroende av fossil energi bör förstärkas ytterligare.

Region Östergötland samordnar den rumsliga planeringen i Östergötland och ska därför verka för att det finns ett brett förankrat ramverk för samordnad fysisk planering i Östergötland. Utgångspunkten för arbetet är det kommunala planuppdraget och den långsiktiga nationella planeringen.

Framgångsfaktorer 4.7

- Samordna omställning till förnyelsebara energikällor och verka för ökad energieffektivisering
- Använda regionens Energikontor i samverkan mellan olika intressenter
- En väl utbyggd kollektivtrafik som ger fördelar att använda jämfört med bilen
- Fysiskt planeringsarbete som skapar förutsättningar för ett hållbart nyttjande av naturens resurser

4.8 Strategiskt mål – Aktiv medverkan i en större geografi

Region Östergötlands utveckling är starkt kopplad till samspelet med omvärlden. Vi har idag betydande erfarenheter av projektledning, både transnationellt, interregionalt och gränsöverskridande. Regionen ska fortsatt vara aktiv på den internationella arenan för att skapa möjligheter för kunskapsutbyte med andra regioner. Attraktiva partners är regioner av ungefär lika storlek samt regioner som står inför liknande utmaningar som Östergötland. Både Brysselkontoret och enheten i Östergötland ska fortsatt stödja regionen med att hitta information om kommande ansökningsomgångar, hitta relevanta projektpartners och förverkliga projektidéer.

Mälardalsrådet är en god mötesplats för kommuner och landsting i Stockholm-Mälardalenregionen. Rådet driver processer inom tre områden: infrastruktur och kommunikationer, kunskaps- och kompetensförsörjning samt internationell benchmarking. Mälardalsrådet har också fyra utskott som fungerar som storregionala mötesplatser inom respektive verksamhetsområde: Kulturutskottet, Näringslivs- och FoU-utskottet, Miljöutskottet och Planerings- och trafikutskottet. Genom att Region Östergötland ansöker om associerat medlemskap i Mälardalsrådet kan regionen fortsätta att arbeta för en internationellt konkurrenskraftig och hållbar storstadsregion som är attraktiv att leva och verka i.

Region Östergötland ska fortsätta att utveckla arbetet med ansökningsprocesser mot de europeiska struktur- och investeringsfonderna (ESI). Med hjälp av EU:s strukturfonder, och annan extern finansiering, kan regionens projekt få goda förutsättningar att skapa en stark regional tillväxt. *[Se även 8.4 Strategiskt mål – God förmåga att nyttja EU:s fonder och annan extern finansiering.]*

Assembly of European Regions (AER) är ett viktigt forum för möjligheten att utveckla vår region i sam-

verkan med andra aktörer. Region Östergötland bör därför vara en aktiv part i alla de kommittéer som finns inom AER för att fullt ut nyttja potentialen i vårt medlemskap.

Ostlänken är en del i ett stort nytt järnvägssystem för snabbtåg. Hela sträckningen från Stockholm till Göteborg via Jönköping benämns Götalandsbanan. Arbetet med projektet Ostlänken är synnerligen prioriterat, men dess fortsättning ner mot Småland och Göteborg samt Skåne och Köpenhamn är också betydelsefull för Östergötland. Det är viktigt att Region Östergötland tillsammans med Region Jönköpings Län och berörda kommuner inom våra kompetensområden stödjer arbetet med att förverkliga hela sträckningen då den har en stor inverkan på vår regionala utveckling.

Aktiv medverkan i en större geografi innefattar även frågan om storregioner. En regionförstoring kan ge ännu bättre förutsättningar i förhandlingar med staten vad gäller infrastruktursatsningar, vilka behövs som injektion för utveckling av bl.a. näringslivet. Region Östergötland ska därför delta aktivt i regionbildningsprocessen, där vi ser Sveriges kommuner och landsting (SKL) som en viktig resurs.

En väl fungerande hälso- och sjukvård i Östergötland och i Sydöstra sjukvårdsregionen är en viktig del av den infrastruktur som gör en region eller kommun attraktiv för företagande och boende. *[Se även 6.3 Strategiskt mål – Effektiv och sammanhållen verksamhet med individens behov i centrum.]*

Framgångsfaktorer 4.8

- Aktivt EU-kontor som påverkar beslut och inriktningar på kommande satsningar inom EU
- Associerat medlemskap i Mälardalsrådet
- Fortsatt utveckling av arbetet med EU:s strukturfondsområden
- Aktivt ansökningsförfarande när det gäller EU:s tillämpliga fondprogram
- Region Östergötland deltar i AER:s alla kommittéer
- Medverka i förverkligandet av Götalandsbanan
- Delta i regionbildningsprocessen tillsammans med SKL
- Aktiv och strukturerad samverkan inom Sydöstra sjukvårdsregionen

5 Perspektiv – Medborgare

[Perspektivet – Medborgare beskriver hur regionens utbud av tjänster tillgodoser invånarnas behov.]

Region Östergötland har en hälso- och sjukvård med mycket hög kvalitet, god tillgänglighet och stor effektivitet då våra sjukvårdskostnader är bland de lägsta i landet. Vi har även en väl utvecklad kollektivtrafik, ett brett kulturutbud och goda förutsättningar för ett dynamiskt näringsliv.

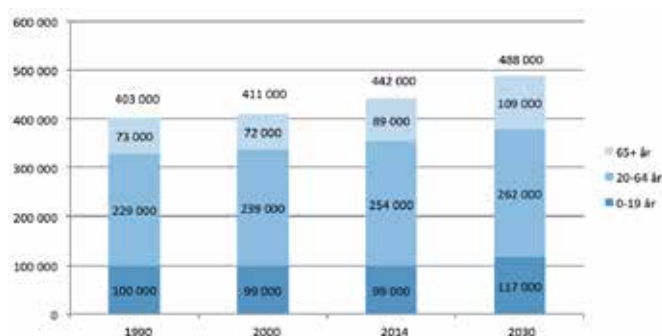
Men det finns områden där vi inte ännu nått ända fram. Ett viktigt område är vårdskador och vårdrelaterade infektioner (VRI). Östergötland är ett av de landsting/regioner som har högst andel VRI i de mätningar som görs. Detta är ett stort problem både för de patienter som drabbas och för vårdverksamheten som helhet då det medför komplikationer och extra långa vårdtider.

Vi ser även att de östgötska patienterna i mindre utsträckning än andra upplever att man fått ett gott bemötande och tillräcklig information. Vi vet att det är fortsatta utmaningar med att få en tillgänglig vård, särskilt gäller det ledtider i vårdkedjorna och en snabb tillgänglighet till primärvården. När det gäller cancervården har tyvärr Östergötland och Sydöstra sjukvårdsregionen fortsatt bland de längsta väntetiderna och ledtiderna.

Inom kollektivtrafiken har vi en utmaning i att locka nya resenärer. En förklaring till detta är en upplevd problematik kring betalning, planering och att resa. En väl fungerande kollektivtrafik är en viktig del för att skapa en större arbetsmarknadsregion.

Östergötland har precis som övriga Sverige en utmaning i den demografiska utvecklingen, men det innebär också en möjlighet. Fler personer lever längre vilket är mycket glädjande, och det är också fler människor som av olika anledningar kommer till Sverige. Dessa nya förutsättningar i demografin medför att vi måste tänka nytt och hitta samverkan med andra aktörer.

En förutsättning för att kunna utveckla sjukvården, kollektivtrafiken och andra välfärdstjänster är att det finns ett väl fungerande näringsliv. Idag ser vi att Östergötland har en högre arbetslöshet än andra regioner och en lägre andel företagare. Genom att arbeta vidare med stort fokus på attraktivitet, utveckling och goda livsvillkor kan vi skapa växtkraft för både människor och företag som ger ökad livskvalitet.

Figur 2: Antal invånare i olika åldersklasser i Östergötlands län. Jämförelse mellan år 1990, 2000, 2014 och prognos för år 2030 (Källa: SCB och Region Östergötland)

Utifrån dessa utmaningar har vi följande strategier och framgångsfaktorer inom området;

5.1 Strategiskt mål – Trygg och säker hälso- och sjukvård med hög kvalitet

Hälso- och sjukvården i Region Östergötland ska bedrivas utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet. Vetenskaplig evidens ska eftersträvas där sådan finns, så att vården med hänsyn till resursåtgång leder till hälsovinst. Vårdens inriktning ska vara personcentrerad, där individens behov står i centrum.

Region Östergötlands hälso- och sjukvård ska vara likvärdig oberoende av var i länet patienten bor eller får vård. Resurser bör därför satsas på de områden eller målgrupper där behoven är som störst. Jämlik och likvärdig vård är ett viktigt mål i vårdens kvalitetsutveckling och är en aspekt som ska beaktas i alla beslut, upphandlingar och avtal. Vid uppföljning och utveckling av hälso- och sjukvården bör relevant statistik analyseras ur ett jämlikhetsperspektiv.

Det ska i alla aspekter kännas tryggt att vända sig till vården. Vården ska erbjuda en professionell och trygg miljö, vara utformad så att risken för olyckor är minimerad och att smittsamma sjukdomar inte riskerar att spridas. Patienten ska kunna känna förtroende för personalen och personalens kompetens likväl som för lokaler och utrustning. God säkerhetskultur bygger på synen att avvikelser inte beror på enskilda medarbetares brister utan är uttryck för att arbetsmetoden, rutinerna eller organisationen behöver förbättras.

Region Östergötland ska arbeta för en nollvision för undvikbara vårdskador. Säker vård innebär att patientens vårdbehov identifieras och att rätt vård erbjuds oavsett var i sjukvården första vårdkontakten tas. Med vårdrutiner som baseras på vetenskaplig evidens och systematisk utvärdering av erfarenhet kan detta åstadkommas.

Prioriterade områden är att motverka utvecklingen och spridningen av bakterier som är resistenta mot antibiotika samt att förhindra vårdrelaterade infektioner. Problemet med vårdrelaterade infektioner och resistenta bakterier är ett hot mot den moderna sjukvården den dag då nuvarande antibiotika inte längre kan användas. För att långsiktigt säkra möjligheten att behandla och förebygga infektionssjukdomar med effektiva och säkra läkemedel bör Region Östergötland arbeta med de fem strategiska mål som WHO nyligen beslutat om, där kunskap, forskning, kommunikation, utbildning, förebyggande åtgärder, rätt användning av antimikrobiella läkemedel samt investeringar i metoder för diagnostik och vacciner är i fokus.

Det finns idag framgångsrik verksamhet med barntraumateam på tre platser i regionen - Norrköping, Linköping och i Motala. De möter barn som varit drabbade av plötsliga dödsfall eller allvarlig sjukdom i familjen. För att säkerställa rätt stöd inom primärvården vill vi även införa särskilda traumateam inriktade på den vuxna befolkningen.

Det är viktigt att den medicinska kvaliteten står sig väl i såväl nationell som internationell jämförelse. Genom att delta i nationella och regionala kvalitetsregister kan medicinska resultat kontinuerligt följas i så kallade öppna jämförelser med andra vårdgivare. Förutom att ge indikationer till Region Östergötland om hur de olika verksamheterna presterar så kan även publicerade medicinska resultat underlätta patienternas val av vårdgivare.

Framgångsfaktorer 5.1

- Aktivt arbete för att säkerställa jämlik vård
- Utveckla en nollvision för vårdskador
- Stärkt patientsäkerhet genom fokus på sex huvudområden; kommunikation, läkemedel, vårdrelaterade infektioner, omvårdnad, vårdprocesser och medicinsk teknik
- Aktivt arbete för att minska förekomsten av vårdrelaterade infektioner (VRI)
- Medicinsk kvalitet som står sig väl i nationell och internationell jämförelse

5.2 Strategiskt mål – Hög tillgänglighet till hälso- och sjukvården

Att snabbt få kontakt med sjukvården är det som ofta värderas högst. Det är därför av största vikt att sjukvården i Östergötland är lättillgänglig för alla och att det finns bra och tydliga drivkrafter för detta inom vården. De allra flesta vill ha sin första vårdkontakt med primärvården, det är därför extra viktigt att det är enkelt att komma i kontakt med sin vårdcentral, oavsett om man ringer, besöker eller använder sig av någon webbtjänst. Primärvården bör erbjuda flera och flexibla lösningar såsom ökade öppettider, kvälls- eller helgtider eller kontakt via telefon eller internet för att klara vårdgarantins krav att patienten ska få en första kontakt samma dag och ha en besökstid inom högst sju dagar.

Den vårdsökande ska vid varje vårdkontakt få besked om när och var nästa vårdkontakt (besök, undersökning eller operation) kommer att ske, ett så kallat ”erbjudande direkt”. Ingen patient ska behöva vänta längre på behandling eller besök till den specialiserade vården än vad som är medicinskt motiverat eller vad patienten själv önskar. Om vård av någon anledning inte kan ges inom vårdgarantins tidsgränser ska verksamheterna erbjuda och praktiskt ordna vårdkontakt hos annan vårdgivare i Östergötland eller annan region/landsting. Vårdlotsen har här en viktig roll. Man ska kunna följa sitt vårdärende på nätet, där man bland annat ska kunna se status på remiss. Det är också viktigt att patienter får en tydlig återkoppling inom rimlig tid, vad gäller till exempel undersökningsresultat och provsvar.

”Ett samtal ska räcka” eller ”en dörr ska räcka” innebär att det inte ska vara patientens ansvar att staka ut sin väg genom vården. Vården, oavsett om kontakten har skett via telefon, genom besök inom primärvården, via akuten eller inom specialiserad verksamhet, ska ombesörja att nästa besökstid bokas och att det bokas på rätt instans. Planerade återbesök och kontroller ska genomföras inom den tid som är medicinskt motiverad.

Länets tre stora sjukhus i Linköping, Norrköping och Motala, ska erbjuda akutsjukvård, öppen dygnet runt, med hög tillgänglighet och stor patientsäkerhet. Den enskilde patienten ska informeras om förväntad väntetid till första möte med läkare liksom vid förse-ningar, men tiden från ankomst till möte med läkare ska inte överstiga en timme. Målet är också att den

totala vistelsetiden från ankomst till hemgång eller inläggning på vårdavdelning inte ska överstiga fyra timmar. Akutmottagningarna ska vid längre väntetid och vistelsetid särskilt uppmärksamma patientens behov av mat och dryck och omvårdnad. Samtidigt ska åtgärder vidtas för att minska antalet mångbesökare på akuten. Patienter med kroniska eller komplexa sjukdomar ska ha en utsedd kontaktperson inom specialistvården som koordinerar patientens väg genom vården.

Patienter med cancer eller annan känd allvarlig sjukdom drabbas ibland av svåra akuta komplikationer och hänvisas i många fall till akutmottagning för att därifrån bli överförda till vårdavdelning. Dessa patienter ska kunna erbjudas ett ”snabbspår” utan att passera akutmottagningen och behöver därför ges en individuellt utformad vårdplan som tydligt beskriver vart man ska vända sig när akuta problem inom ramen för den aktuella sjukdomen uppstår.

Tillgänglighet handlar inte bara om tid. Närheten till vården har också stor betydelse för hur trygga människor känner sig. Det är också viktigt att vårdbehoven i möjligaste mån kan tillgodoses i närmiljön, vilket också ger mervärde i form av lokal- och personkännedom.

Tillgängligheten till vården ska även öka genom större användning av olika IT-lösningar, såsom bildchatt och andra digitala kommunikationsmöjligheter mellan exempelvis vårdpersonal och patient. ”Mina vårdkontakter” bör ha en central funktion i detta. Glesbygdsmedicin och virtuella vårdcentraler ska vara en inspiration i detta arbete.

För den som har en funktionsnedsättning ska det vara lätt att komma i kontakt med hälso- och sjukvården både vid besök till vårdinrättning och vid kontakt med via telefon och Internet. Hälso- och sjukvårdstermer kan ofta vara svåra för den oinvidga att förstå. Därför bör information, både av allmän och mer komplex karaktär, kunna presenteras skriftligt på olika språk och genom så kallad lättläst svenska.

Alla asylsökande i Sverige har rätt till en hälsoundersökning, men långt ifrån alla får det. Skälen är ofta praktiska, som kommunikationsproblem på grund av språkförbistring, kulturskillnader, ekonomiska anledningar eller helt enkelt okunskap om hur den svenska vårdmodellen är uppbyggd. Vi vill därför skapa förutsättning för ett mobilt team som kan genomföra hälsoundersökningar och ge vård på,

framförallt, flyktingförläggningar. Ett sådant team skulle mycket bättre kunna klara språk- och kulturella frågor och ge vård på plats. Detta skulle naturligtvis gynna personerna i fråga, men det skulle också ge vinster till samhället i stort. Många av de nyanlända har lidit svårt både psykiskt och fysiskt och vi vet att god hälsa är en av de viktigaste faktorerna för en god integration. Är man sjuk kan man inte börja på introduktionsprogram, gå på svenskakurs eller komma in på arbetsmarknaden.

Framgångsfaktorer 5.2

- Enkelt att komma i kontakt med vården
- Vård i rätt tid med hänsyn till patientens önskemål
- Inrätta en regional tillgänglighetssatsning med den nationella "kömiljarden" som modell
- Öka möjligheten att kommunicera med vården via olika kanaler
- Tydliga processer som gör att vården hänger ihop för den enskilde patienten
- Patienter med kroniska eller komplexa sjukdomar ska ha en utsedd kontaktperson inom specialistvården
- Skapa förutsättning för ett mobilt team som kan genomföra hälsoundersökningar och ge vård på, framförallt, flyktingförläggningar

5.3 Strategiskt mål – Delaktiga och nöjda patienter

Vården ska vara jämlik och patientfokuserad, var och ens unika behov ska uppmärksammas och patienten själv ska ha makt över sin vård. Människors problem ska bedömas utifrån en helhetssyn på själsliga och kroppsliga behov. Att uppleva delaktighet, kunna påverka sin situation och känna att man finns i ett sammanhang är viktigt för att förbättra hälsan.

Det är viktigt att varje patient ses och tas omhand utifrån just sina specifika förutsättningar. FN:s konvention om barns rättigheter ska vara vägledande i bemötandet av barnet som patient och anhörig. För att kunna tillämpa ett barnperspektiv vid alla beslut och i all verksamhet som rör barn och ungdomar, är det särskilt viktigt att utveckla goda former för samtal så att barnens synpunkter och erfarenheter tas tillvara.

Personer som särskilt behöver uppmärksammas av hälso- och sjukvården är äldre med komplexa vård- och omsorgsbehov och det är viktigt att beakta behovet av delaktighet för dessa patienter. Närståendes engagemang ska uppmuntras och ses som en värdefull resurs när patienten så önskar. Det är viktigt

att få ett gott bemötande och en relation mellan vårdpersonal och patient/närstående som är bra och förtroendefull.

I alla vårdsituationer ska största möjliga valfrihet eftersträvas för patienten. För att den vårdsökande ska kunna göra väl avvägda val krävs öppna redovisningar av kvalitet och säkerhet som kan ge patienter och medborgare de förkunskaper som behövs. Hälso- och sjukvården måste således fortlöpande ta fram lättillgänglig och jämförbar kvalitetsinformation för både medborgare och professionella grupper. Kvalitetsresultat och måttstockar såsom till exempel öppna jämförelser måste göras lättillgängliga för alla, både via tryckt media och på regionens webbplats.

Patienten ska ges information om sin valfrihet, sina rättigheter, skyldigheter och de olika alternativ som står till buds, samt vid behov få hjälp med nödvändiga kontakter eller hjälp att anlita en vårdlots. Patienten måste vara väl informerad om vilken vård och behandling som är medicinskt motiverad och möjlig. För att vara delaktig i sin egen vård och kunna göra egna val vid diagnostiska och behandlingsmässiga alternativ, krävs att information är lättillgänglig och tydlig, här får informationskanaler på webben allt större betydelse. Vården ska alltid använda ett tydligt och enkelt språk i mötet med patienter, exempelvis genom tydligare och enklare kallelser och provsvar. Facktermer och invecklat sjukvårdsspråk ska undvikas, förtydligas eller förenklas i samtal med vårdtagaren.

Genom att få tillgång till sin journal på nätet ökar möjligheten till delaktighet. Det är viktigt att så många funktioner och verksamheter som möjligt kan läsas och nås av patienten. Region Östergötland ska aktivt arbeta för att införa och utveckla så många invånartjänster som möjligt. Invånartjänster underlättar för patienter och anhöriga att följa sin egen väg genom vården, få ökad kunskap om sin hälsa, vårdsituation och råd om egenvård. Ett förslag kan vara att utveckla en Äldremottagning (ÄMO) på nätet utifrån samma koncept som UMO (Ungdomsmottagning på nätet).

Patienten ska ha rätt till en skriven behandlingsplan som är tydlig och begriplig för patienten. Den ska redogöra för vad som är planerat att ske härnäst och vid vilken tidpunkt. Patienten ska, med få undantag, kunna välja eller påverka tider för kommande återbesök eller remissbesök. Valfrihet ska gälla ifråga om specialistbedömningar respektive operationer och be-

handlingar, bland annat för att patienten på det sättet ska kunna påverka var och när vårdinsatsen ska göras.

Vårdval ska finnas inom fler områden än primärvården och bör därför implementeras där det är möjligt. Syftet med fler vårdval är primärt att öka medborgarnas makt, valfrihet och tillgänglighet, men även att öka innovationstakten i vården och förbättra integrationen mellan vårdens olika delar, till exempel helhetslösningar genom gemensamma vårdvalssystem mellan vårdnivåer eller för samlade vårdprocesser.

Framgångsfaktorer 5.3

- Rätt och relevant information till patienter, anhöriga och medborgare
- Tydlig information som patienten kan ta med sig
- I alla vårdsituationer ska största möjliga delaktighet och valfrihet eftersträvas för patienten
- Aktivt arbeta för att säkerställa jämlik vård
- Etablering av flera vårdvalssystem

5.4 Strategiskt mål – Goda resmöjligheter i kollektivtrafiken

För att kollektivtrafiken ska uppfattas som ett attraktivt alternativ till bilen måste det vara enkelt och överskådligt att finna information, planera och köpa sin resa. Likaså är det viktigt att medborgarna/rese- närerne inte upplever krångel med biljettsystemen, både i det regionala resandet men även när länsgränser korsas. För att underlätta för såväl turister som östgötar bör man kunna betala alla resor med sitt vanliga betalkort.

En viktig målsättning är att kollektivtrafiken ska vara tillgänglig för alla medborgare och klara en restid som inte överstiger en och en halv gång bilresans tid. För att regionens medborgare ska kunna välja var de vill bo, var de vill studera, var de vill arbeta och var de vill ägna sig åt fritidsintressen, rekreation, sport och kultur är det viktigt att vi tillhandahåller en väl utbyggd kollektivtrafik. Genom nya IT-lösningar kan kollektivtrafiken anpassas efter människors behov och resandemönster, vilket är ytterligare ett steg i rätt riktning i strävandet efter en mer kostnadseffektiv verksamhet och mindre miljöpåverkan. För att frigöra resurser i kollektivtrafiksystemet behöver trafiken ses över och nya former prövas, med till exempel anropsstyrd trafik. Detta är mest aktuellt i områden med få resenärer och framförallt på landsbygden.

Pendeltågstrafiken och expressbusslinjerna är navet i det regionala kollektivtrafiksystemet. Fler strategiska

omstigningspunkter i det regionala stomlinjenätet skulle effektivisera trafiken och underlätta för fler att på ett snabbt och smidigt sätt kunna resa kollektivt.

Skärgårdstrafiken ska utvecklas ytterligare. För att våra skärgårdsöar ska kunna utvecklas behövs en väl utbyggd och pålitlig kollektivtrafik som kan trafikera strategiska rutter.

Personer med någon form av funktionsnedsättning ska känna sig trygga och bekväma med att resa med kollektivtrafiken. Detta gäller inte minst personer med nedsatt syn och personer med nedsatt rörelseförmåga. Kognitiva funktionshinder samt läs- och skrivsvårigheter är områden som måste uppmärksammas särskilt. För att säkerställa att tillgänglighet uppnås i kollektivtrafikens infrastrukturanläggningar ska kontinuerliga samråd med övriga ansvariga aktörer genomföras.

Resvanor grundläggs i stor utsträckning redan i unga år. Barn och ungdomar som uppskattar kollektivtrafiken, och betraktar det som det naturliga färdssättet, kommer att ta med sig det vidare i livet och sannolikt använda kollektivtrafiken även som vuxna. För ett långsiktigt hållbart samhälle och attraktiva städer bör vi därför arbeta för att redan idag få barn och ungdomar att naturligt välja buss och tåg. Förutom att se över biljettpriserna, främst för de yngre, skulle även servicen kunna förnyas och utökas för att i ännu högre grad uppmuntra att åka kollektivt. Under den varma årstiden, framförallt under försommarens långhelger och sommarlovsveckorna, skulle det kunna vara möjligt att ta med sig cykeln på tåget. Flera större cykel- och triathlontävlingar arrangeras i länet och med den här utökade servicen skulle fler östgötar kunna ta del av dessa folkfester, eller för den delen på ett enklare sätt kunna göra dagsutflykter eller semestra i vårt vackra län och landskap.

Framgångsfaktorer 5.4

- Lätt att planera, betala och färdas i kollektivtrafiken, både privat och i tjänsten
- Utvecklad Skärgårdstrafik
- Ökad andel anropsstyrd kollektivtrafik
- Resenärer med funktionsnedsättning ska kunna känna sig trygga med, och använda sig av, kollektivtrafiken fullt ut
- Genomför försök med cykel på tåg
- Barn och ungdomar som lär sig uppskatta kollektivtrafiken och fortsätter resa som vuxna
- Fler omstigningspunkter i det regionala stomlinjenätet

5.5 Strategiskt mål – Regional kultur med brett utbud som når många

Kultur, i bemärkelsen konstnärlig verksamhet, nöjesliv, kreativitet och identitet, är en drivkraft för samhällets omvandling och utveckling. Det är en viktig del i ett områdes karaktär och för dess särprägel. Det bidrar till invånarnas självkänsla och samhörighet och därmed förmåga att forma framtiden. Kultur av alla slag ger liv, stämningar och händelser. I detta avseende spelar såväl amatörverksamhet som professionell kultur och stora evenemang en betydande roll. I konkurrensen mellan städer och mellan regioner är kulturen, liksom större idrottshändelser, viktig. Att aktivt fortsatt satsa på kulturen är därför en viktig del i att utveckla regionens attraktivitet. Inom den regionala kulturen bör det fria kulturlivet, civilsamhället och nya kulturströmningar få ett ökat utrymme.

Region Östergötland är en viktig aktör för den regionala kulturen såsom finansär av länets främsta kulturinstitutioner och delar av det fria kulturlivet i Östergötland. Att ta del av kulturlivet, som publik eller genom eget utövande, är för många en väsentlig del i den personliga utvecklingen. Det är också viktigt att begreppet kultur inte bara rymmer det utbud av musik, teater och utställningsverksamhet, som traditionellt har ett omfattande offentligt stöd, utan även inkluderar nyskapande, experimentell verksamhet och ungdomskulturens olika former, inte minst för att förbättra möjligheterna till eget skapande på likvärdiga villkor för flickor och pojkar. Utvecklad kulturgaranti för barn och unga bör genomföras under mandatperioden.

Det nybildade scenkonstbolaget har grundats bland annat för att långsiktigt säkerställa den höga kvalitet som idag finns inom scenkonst och övrig kultur i hela regionen. Regionen har en väl utbyggd struktur med

institutioner, kunniga kulturarbetare, förenliga kulturhus och intressanta historiska miljöer. Prioriteringen av scenkonsten har medfört att regionen har flera institutioner av god kvalitet och med gott anseende på nationell och internationell nivå. Dessa bidrar till att sprida bilden av Östergötland som en rik kulturregion och lockar besökare. Samtidigt har detta medfört att de regionala satsningarna på kulturarv, konst, film och dans är mindre jämfört med andra regioner, men det finns ett stort intresse att i att utveckla kulturlivet även utanför de etablerade institutionerna. Därför vill vi satsa på att utveckla framförallt film- och dansverksamheten i regionen.

Satsningar på att ta vara på kulturens betydelse såväl i den förebyggande som rehabiliterande processen inom vården bör fortsätta. Kulturaktiviteter kan vara ett värdefullt komplement till rehabilitering och behandling, inte minst för äldre patienter och ensamma. Region Östergötland ska även erbjuda uppsökande kulturella inslag vid länets sjukhus för att bidra till tillfrisknandeprocessen, framför allt på barn- och ungdomsavdelningarna.

Vid de stora om- och nybyggnationer som pågår och inleds framförallt i sjukvårdsverksamheten, ska hälsofrämjande miljöer eftersträvas till gagn för såväl patienter som medarbetare. Det rör sig till exempel om stora ljusinsläpp, fönster mot vyer, planteringar, materialval, konstnärlig utsmyckning; komponenter som kan bidra positivt till vårdmiljö och tillfrisknandeprocesser.

En viktig del i att bidra till bättre livskvalitet och hälsa hos östgötarna är att det finns bra möjligheter till friluftsliv och rekreation. Därför ska Region Östergötland aktivt arbeta med att ge förutsättningar för företag, organisationer, föreningar och kommuner att kunna starta och utveckla olika verksamheter inom natur- och friluftsområdet. Regionen ska också aktivt arbeta för att öka invånarnas kunskap om natur- och kulturmiljö i regionen. Region Östergötland ska vidare arbeta för att utveckla vandringsleden Östgötaleden, i samverkan med länets kommuner och de föreningar som ansvarar för ledens skötsel. Regionens natur- och friluftsråd med såväl förtroendevalda ledamöter som experter inom området, har en viktig roll i utvecklingen av natur- och friluftsområdet.

Framgångsfaktorer 5.5

- Fler besökare till Östergötlands regionala kulturinstitutioner
- Permanent verksamhet kring regionala dans- och filmfrågor

- Samarbete mellan kulturinstitutioner, kulturutövare och näringsliv
- Regional kulturgaranti för barn och unga
- Utveckla arbetet med kultur för äldre

5.6 Strategiskt mål – Bra regional utbildning och effektivt främjande av entreprenörskap

Region Östergötland ansvarar idag för ett flertal utbildningar genom Naturbruksgymnasiets- och Lunneveds folkhögskolas verksamheter. Dessa utbildningar håller hög klass och ska fortsätta att utvecklas inom sina respektive områden och identifiera nya utvecklingsområden för att verksamheterna ska stå starka även i framtiden. Både Lunneveds folkhögskola och Naturbruksgymnasiet bör ses som resurser för övriga verksamheter inom Region Östergötland och en ökad samverkan är önskvärd.

Region Östergötland har även ett ansvar för att stimulera till entreprenörskap och företagande, i synnerhet för unga. Genom Framtidsfrön och Ung Företagsamhet får många ungdomar chansen att pröva sina idéer och se vad företagande kan innebära. Vi vill att fler unga får chansen att pröva sina idéer. Särskilt gäller detta unga som läser program med en mer praktisk inriktning, där företagande är en naturlig del av det framtida yrket. Vi satsar därför extra medel på att utveckla Ung Företagsamhet för fler unga.

Kompetensplattformen är grunden för regionens arbete med långsiktig kompetensförsörjning och det arbetet måste fortsätta i god samverkan med andra aktörer. Centralt är att kontinuerligt identifiera framtida utmaningar och behov inom det som kan bli morgondagens jobb. Ett bra exempel på detta är den rapport som tagits fram kring kompetensbehoven i samband med byggandet av Ostlänken. Det är också viktigt att Region Östergötland är med och stimulerar utveckling och kunskap inom nya områden, ett exempel är regionens deltagande i East Sweden Hack som syftar till att få fler att arbeta med programmering och kunna skapa tjänster och företag kring dessa idéer.

Region Östergötland har även genom sitt engagemang i exempelvis Almi och Östsvenska Yrkeshögskolan stora möjligheter att bidra till att skapa en utveckling i Östergötland som gynnar växtkraften av både våra företag och människor.

Framgångsfaktorer 5.6

- Utvecklar befintliga och identifierar nya utvecklingsområden för Naturbruksgymnasiet och Lunneveds folkhögskola
- Utvecklar möjligheterna för fler unga att pröva entreprenörskap genom ex Ung Företagsamhet och Framtidsfrön.
- Samverkar med andra aktörer för att utveckla kompetensplattformen för att bättre identifiera framtida kompetensbehov
- Deltar i arrangemang som stimulerar till entreprenörskap och innovationer

5.7 Strategiskt mål – Bra kunskap och delaktighet bland medborgarna avseende Region Östergötlands uppdrag och verksamhet

För att kunna fatta välgrundade beslut, både som politiker och medborgare krävs kunskap och delaktighet. Genom att synliggöra Region Östergötlands verksamheter och tydliggöra vilka frågeställningar som är aktuella kan fler vara delaktiga i beslutsprocessen.

Vi vet att kunskap och delaktighet i samhället är viktigt för att skapa samhörighet och självkänsla hos människor. För att utveckla det demokratiska uppdraget som folkvald styrd organisation är tillgänglighet och en öppen dialog med medborgarna en förutsättning. Genom aktiva brukar- och medborgardialoger kan fler få kunskap och vara delaktiga. Många av de utmaningar som finns inom Region Östergötlands verksamhetsområden berör många människor och kommer även att påverka dem under lång tid.

Regionens patientnämnd har en viktig uppgift i kontakten med medborgare som upplevt problem i sitt möte med hälso- och sjukvården. Det är viktigt att säkerställa att nämnden har nödvändiga förutsättningar att leva upp till detta uppdrag. Vidare innebär brukardialogsberedningarnas arbete kontakter med patienter, anhöriga och företrädare för exempelvis patientföreningar. Dessa möten är viktiga för att stärka medborgarnas förtroende för hälso- och sjukvården.

Framgångsfaktorer 5.7

- Aktivt informera och kommunicera för att tydliggöra hela regionens uppdrag och utmaningar för medborgarna
- Kontinuerliga brukar- och medborgardialoger kring regionens verksamhet

6 Perspektiv – Process

[Perspektivet – Process beskriver hur regionens verksamhet ska utvecklas och kvalitetssäkras med hjälp av lämpliga arbetsmetoder och arbetsprocesser, i syfte att uppnå goda resultat.]

Alla de stora framsteg som hälso- och sjukvården gjort innebär att allt fler överlever sjukdom och ofta kan leva ett gott liv. Det innebär också att allt fler patienter lever med sin sjukdom vilket ställer nya krav på hälso- och sjukvården där samverkan och patientfokusering är viktigt.

Trots att vi har en hög kvalitet i vården på många håll behöver kvalitets- och förbättringsarbetet hela tiden utvecklas. Region Östergötland använder LEAN som ett viktigt verktyg för att arbeta med förbättringar, men det finns mer kvar att göra för att effektivisera vårdprocesser med mera.

För att kunna utveckla och förändra på ett klokt sätt måste det finnas gedigna framtidsanalyser. Region Östergötland behöver utveckla dessa instrument för att kontinuerligt se vilka utmaningar som behöver mötas.

Kraven på vården att vara tillgänglig här och nu och att kunna svara på frågor, minska oro och ge råd, blir allt större. Behovet av att hitta nya kanaler för att kommunicera mellan patienter och vårdgivaren ökar hela tiden. Fler och fler vill även kunna välja när, var och hur man får sin vård.

Hälso- och sjukvården är en dynamisk verksamhet där forskning och utveckling är självklart. Östergötland har en väl utvecklad forskning i god samverkan med framförallt Linköpings universitet. Men vi vet också att vi har lägre forskningsanslag än andra universitetssjukhus vilket också påverkar forskningsverksamheten. Forskningen och utvecklingen inom hälso- och sjukvården borde bättre kunna utnyttjas för att skapa utvecklingskraft inom hela regionen. Östergötland har hittills inte använt vårdens utvecklingskraft fullt ut för att bidra till ett näringsliv med växtkraft.

Region Östergötland har under lång tid arbetat med klimat- och miljöinsatser i den egna verksamheten, men det finns mer kvar att göra för att vi som stor aktör i regionen ska bidra till en hållbar utveckling av hela Östergötland.

Utifrån dessa utmaningar har vi följande strategier och framgångsfaktorer inom området;

6.1 Strategiskt mål – Bra kännedom om och strategier för framtida utmaningar

För att kunna möta framtida utmaningar på ett klokt och robust sätt är det viktigt att hela tiden analysera de framtidsutmaningar man står inför. Inom alla Region Östergötlands verksamhetsområden finns stora utmaningar, både väl kända och de som är mer osäkra och okända. Därför är kontinuerliga omvärldsanalyser viktiga för att skapa handlingsmöjligheter. I EU:s ramprogram Horizon 2020 lyfts samhällets utmaningar upp som ett av tre prioriteringsområden. I princip allt som behandlas i prioriteringsområdet ”Samhällets utmaningar” berör Region Östergötlands verksamhetsområden, vilket tydliggör behovet av goda strategier för framtiden.

Mycket av den forskning som bedrivs och nya rön som arbetas fram implementeras inte i verksamheter eller så tar det allt för lång tid innan detta blir rutinverksamhet. Att implementera ny forskning är bland annat ett av de uppmärksammande områdena i det nya så kallade ALF-avtalet (Avtal om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården), som reglerar forskningsmedel för hälso- och sjukvården. För att kunna utveckla fler universitetssjukvårdsverksamheter så kommer implementering vara en central del. Detta kräver tydliga strategier och planering.

Framgångsfaktorer 6.1

- Regelbundna omvärldsanalyser som resulterar i handlingsplaner (inom alla områden)
- Aktivt arbeta med strategier för Horizon 2020
- Implementering av ny forskning och teknik

6.2 Strategiskt mål – Kunskapsbaserad och kvalitetssäkrad verksamhet

Region Östergötland som organisation har ett brett uppdrag, vilket också medför ett ansvar för att den verksamhet som bedrivs, oavsett område, ska vara kunskapsbaserad och kvalitetssäkrad.

Vården ska bedrivas utifrån vetenskap och beprövad

erfarenhet. Vetenskaplig evidens ska alltid eftersträvas där sådan finns, och behandlingar som inte är till nytta för patienten, ska utmönstras.

Den medicinska kvaliteten ska stå sig väl i nationell och internationell jämförelse. Medicinska resultat ska kontinuerligt följas i Öppna jämförelser med andra vårdgivare. Detta kräver deltagande i nationella och regionala kvalitetsregister. En utvärdering av kvaliteten i arbetet förutsätter att det på varje enhet finns mätbara kvalitetsmål, som regelbundet följs upp och utvärderas.

Resenärens upplevelse och behov måste stå i centrum för hur vi hanterar frågor kring kollektivtrafik. För att få ett brett och kunskapsbaserat underlag för framtida utmaningar och möjligheter vill vi att Östergötland ska delta i Kollektivtrafikbarometern.

Regionens insatser på kulturområdet planeras och struktureras genom den regionala kulturplanen. Kvalitativ och kvantitativ uppföljning av hur regionen fullföljer kulturplanen görs varje år till Statens Kulturråd. Kvantitativ redovisning görs även årligen till Myndigheten för kulturanalys. Årliga uppföljnings- och utvecklingsdialoger sker också med de regionala kulturverksamheter som ingår i samverkansmodellen. Utöver den dialog som sker mellan regionen och kommunerna i saksamråd kultur, bör ett nätverk för kulturansvariga politiker i region och kommuner inrättas, i likhet med tidigare mandatperioders politiska arbetsgrupp inom kulturområdet, K2.

Syftet med internkontroll är bland annat att säkerställa styrbarhet, säkerhet och effektivitet samt att undvika allvarliga fel och brister. Därutöver ska internkontrollen ge underlag för kontinuerliga förbättringar. Målet är att få en ändamålsenlig, kostnadseffektiv och säker verksamhet. Den politiska organisationen, i form av regionstyrelse och nämnder, har ett särskilt ansvar att arbeta för en kunskapsbaserad och kvalitetssäkrad verksamhet. Det innebär att systematiskt och strukturerat bevaka och säkerställa en efterlevnad av tillämpliga lagar och föreskrifter.

Framgångsfaktorer 6.2

- Høgt deltagande i kvalitetsregister och Öppna jämförelser
- Region Östergötland deltar i Kollektivtrafikbarometern
- Väl utvecklad internkontroll som är känd i organisationen
- Regionstyrelsen och nämnder arbetar strukturerat med att implementera lagar och förordningar i verksamheten och följer riktlinjer med mera.

6.3 Strategiskt mål – Effektiv och sammanhållen verksamhet med individens behov i centrum

Att utgå från patientens perspektiv är centralt för att kunna skapa en mer sammanhållen verksamhet som också tar tillvara den kraft och de resurser som människor har, även om de är sjuka. Målet att skapa en vård som ger värde, både till patienten och dennes anhöriga, ska genomsyra all verksamhetsutveckling och produktionsplanering, vilket i förlängningen bland annat ska leda till att administrationen kan minskas till förmån för mer vårdtid till patienterna.

Genom att rensa bort onödiga aktiviteter i en process och fokusera på de för patienten värdeskapande delarna förbättras effektivitet, kostnader, väntetider med mera avsevärt till gagn för såväl patient som verksamhet. Hög tillgänglighet är ofta ett tecken på bra effektivitet som signalerar fungerande vårdprocesser och ett bra kapacitetsutnyttjande. Det finns ett särskilt behov av att förbättra den akuta och planerade slutenvården. Vårdplatsbehovet är resultatet av en rad mycket komplexa vårdprocesser som berör samtliga primär- och sjukhusverksamheter inklusive samverkan med den kommunala omsorgen och omvårdnaden. ALMA-teamets arbetssätt i västra länsdelen ska implementeras även i övriga länsdelar.

Regionens möjligheter att uppnå goda resultat är beroende av hur andra aktörer i samhället agerar. Samtidigt påverkar regionen genom sitt agerande hur väl andra aktörer kan uppnå sina mål. Ett fungerade samarbete med andra aktörer är därför av central betydelse på alla nivåer i verksamheten.

Kommunerna är de viktigaste samarbetsparterna för regionen – ett väl strukturerat och utvecklat samråd inom vård- och omsorgsområdet är därför av central betydelse. Viktiga fokusområden för att utveckla samverkan med kommunerna är vårdprocesserna och det förebyggande arbetet för den äldre befolkningen, att möta och minska den psykiska ohälsan bland barn och unga, stärka samverkan med kommunerna när det gäller, hemsjukvård, psykiatri och beroendevård samt bygga välfungerande IT-system för informationsutbyte mellan huvudmännen.

För att understödja ett effektivt politiskt beslutsfattande krävs ett ärendehanteringssystem för Region Östergötlands politiska ledning och styrning. Målet är ett överblickbart och tydligt system med indikatorer

på mål- och policyuppfyllnad.

Den etablerade samverkan inom sydöstra sjukvårdsregionen mellan regionerna/landstinget i Östergötland, Kalmar och Jönköpings län är viktig för att tillgodose regioninvånarnas behov av högkvalitativ vård och för att utveckla hälso- och sjukvården. Regionalt cancercentrum sydöst (RCC) arbetar utifrån regiongemensamma mål och utvecklingsområden med ett tydligt patientcentrerat arbetssätt. Införandet av standardiserade vårdförlopp är centralt för detta utvecklingsarbete. Förbättrad delaktighet via kontakt-sjuksköterskor och vårdplan för samtliga patienter är andra prioriterade utvecklingsområden. Vi ser även att metoden med standardiserade vårdförlopp kan appliceras på fler sjukdomsområden.

Regionen ska fortsätta att utveckla det goda samarbetet med finansiell samordning mellan försäkringskassa, arbetsförmedling och kommunens socialtjänst skapar i syfte att rehabilitera människor tillbaka till arbetslivet. Fokus för detta arbete ska vara att bygga plattformar för samverkan mellan huvudmännen.

Effektiv kollektivtrafik innebär att insätta resurser ger största möjliga nytta för så många medborgare som möjligt. För att uppnå detta behövs en kraftsamling av resurserna där det finns stora resandeunderlag. Det innebär att satsningar på stomlinjenätet med tät trafik i de stora pendlingsstråken och mellan de större städerna bör prioriteras. Genom att fler reser med kollektivtrafiken kan en större del av trafiken finansieras av resenärerna, vilket i sin tur skapar utrymme för att kunna göra ytterligare satsningar. Det handlar om att fortsätta göra kollektivtrafiken lättillgänglig, attraktiv och prisvärd. För att frigöra resurser i kollektivtrafiksystemet behöver trafiken anpassas till resenärernas behov och nya former prövas, som till exempel anropsstyrd trafik, eller på initiativ av civilsamhället, mobil samåkning. Allt detta är framförallt aktuellt i trafik med få resenärer, till exempel yttäckande trafik på landsbygden.

Inom kulturområdet har Region Östergötland tillsammans med Linköpings och Norrköpings kommuner, beslutat om bildandet av ett scenkonstbolag. Scenkonstbolaget kommer inledningsvis att bestå av Östergötlands Länsteater och Norrköpings Symfoniorkester, men det långsiktiga målet är att samtliga regionala scenkonstinstitutioner ska ingå. Tanken är att genom samordning effektivisera det administrativa arbetet, som t.ex. ekonomi, personal och marknadsföring, och därmed frigöra resurser för det

konstnärliga innehållet, vilket kommer den östgötska kulturpubliken tillgodo.

Framgångsfaktorer 6.3

- Utveckla och implementera metoder för värdebaserad vård
- Utveckla och implementera metoder för personcentrerad vård
- Utveckla resursfördelningsprocessen i syfte att stimulera effektivitet och utveckling inom hälso- och sjukvården samt stärka behovsstyrningen
- God samverkan och strukturerade samråd mellan region, kommuner samt andra aktörer, på alla nivåer
- En resurseffektiv kollektivtrafik med största möjliga nytta
- Genreövergripande samarbete mellan konstområden och aktörer

6.4 Strategiskt mål – Innovativt och systematiskt förbättringsarbete inom hälso- och sjukvården

Inom regionen ska det finnas ett innovativt klimat där det är en naturlig del i verksamheten att testa, utvärdera och utveckla nya arbetssätt och lösningar för att få en effektivare hälso- och sjukvård och ökad patientnytta. Idéer till nya lösningar kan komma från olika håll, till exempel patienter, våra egna medarbetare, från forskningsmiljöer eller från privata företag. Därför är det nödvändigt att det finns strukturer och kontaktvägar i regionen så att dessa idéer kan tas till vara och omsättas till nytta i verksamheten. Region Östergötland har också genom samarbete med exempelvis Testbädden och Hälsans Nya Verktyg och Linköpings universitet tillgång till viktiga miljöer för innovationsutveckling.

Ett systematiskt förändringsarbete enligt LEAN-modellen ska genomsyra organisationens alla delar och präglas av samarbete och medarbetarnas delaktighet. Regionens förändringsarbete måste i stor utsträckning initieras och drivas inifrån den egna verksamheten, så att idéer och erfarenheter hos medarbetarna tas tillvara på ett systematiskt sätt. En viktig del i detta är att öppet utvärdera och jämföra med andra oavsett om det handlar om en enskild verksamhet eller regionen som helhet. Det så kallade BI-projektet (Bra Information) är en betydande satsning för att utveckla en bred och strukturerad informationsförsörjning till organisationens olika nivåer.

Nyttjande av andra vårdgivare och driftsformer kan stimulera utvecklingen och förnyelsearbetet. Som företrädare för östgötarna måste regionen se vad an-

dra vårdgivare och aktörer kan tillföra i form av nya lösningar som kan förbättra hälso- och sjukvården. Regionens stödfunktioner till vårdcentralerna i egen regi behöver förbättras, så att de kan utveckla sin verksamhet. Det finns också ett behov av mer samordning mellan våra tre sjukhus samt mellan sjukhus och vårdcentraler, för att samla verksamheterna kring gemensamma utmaningar.

Vårdval Östergötland och de krav som där ställs har gjort att ersättningssystemen tydligare ersätter patienternas vårdtyngd. Vårdvalet och dess krav ska regelbundet utvärderas och uppdateras för att fortsatt utveckla primärvården. Vårdval Östergötland bör också utvecklas så att primärvården fortsätter att vara första linjens sjukvård med ett starkt förtroende hos medborgarna. Det görs genom hög tillgänglighet, bra kvalitet och stor delaktighet. Vårdval Östergötland ska även i fortsättningen ge stora möjligheter för verksamheten att utvecklas utifrån patienternas behov, t ex genom att inrätta ”äldremottagningar” i primärvården för att hålla samman vården för de mest sjuka äldre.

Avancerad vård i hemmet (LAH) har under många år utvecklats till en viktig och naturlig del av hälso- och sjukvården i Östergötland. De unika möjligheterna till avancerad hemsjukvård som östgötarna har ska fortsätta att stärkas och göras mer likvärdig i länet, då den möjliggör vård i hemmet för de mest sjuka patienterna. Fler patientgrupper bör få möjlighet att ta del av avancerad vård i hemmet. Olika former av vård i hemmet som förhindrar onödiga besök på sjukhus och inom primärvård bör också fortsätta att utvecklas, exempelvis för att undvika besök på akutmottagningarna ska läkare även kunna göra akuta hembesök. Möjligheten att monitorera äldre multisjuka och hjärtpatienter i sitt hem, för att undvika inläggning, är ytterligare exempel på hur e-hälsa kan adresseras.

Arbetet med att förbättra akutprocessen behöver fortsätta. En viktig del av detta är att förbättra integrationen mellan jourcentralerna och akutmottagningarna, t ex genom en samlokalisering av verksamheterna. Förutsättningarna för att patienterna ska komma till rätt vårdnivå, t ex genom att tillsammans med kommunerna utforma ett bättre beslutstöd, bör utvecklas. Även flödena inom akutsjukvården kan utvecklas så att fler patientgrupper, t ex cancerpatienter, kan få ett ”snabbspår” direkt till rätt avdelning utan att passera akuten.

Framgångsfaktorer 6.4

- Förbättringsarbete enligt LEAN-modellen används i hela organisationen
- Nyttjande av andra vårdgivare och driftsformer som stimulerar utveckling och förnyelsearbete
- Förbättrade stödfunktioner till vårdcentraler i regionens egen regi
- God samordning mellan våra tre sjukhus samt mellan sjukhus och vårdcentraler
- Aktivt utvecklingsarbete av strategiskt viktiga verksamheter som primärvård, vård i hemmet, akutsjukvård, cancer-sjukvård och psykiatri

6.5 Strategiskt mål – En aktiv och strategisk forsknings- och utvecklingsverksamhet

En aktiv och strategisk forsknings- och utvecklingsverksamhet syftar både till att ge invånarna tillgång till hälso- och sjukvård i ständig förbättring och att skapa förutsättningar för en stabil tillväxt i regionen. Som vår forskningsvision anger ska Region Östergötland i samverkan med Linköpings universitet vara en attraktiv forskningsmiljö som integrerar forskningsresultat i den kliniska vardagen och skapar mervärde för medborgare, patienter och medarbetare. I och med regionbildningen och det utökade uppdraget behöver Region Östergötlands forskningsvision ses över för att täcka in fler områden som kultur, kollektivtrafik och näringslivsutveckling. Ledorden i den utvecklade forskningsvisionen bör även fortsättningsvis vara attraktivitet, positiv forskningsutveckling och tillämpning av forskningsresultat.

En stark forsknings- och utvecklingsverksamhet (FoU) är nödvändig för att kunna möta framtida sjukvårdsutmaningar och tillhandahålla en säker och modern sjukvård för medborgarna. FoU-resurser kan, när så är motiverat, styras mot prioriterade behov, problemområden och grupper. FoU ska långsiktigt stödja regionen i rollen som sjukvårdshuvudman, arbetsgivare och som regional, nationell, och interna-

tionell aktör inom hälso- och sjukvården.

För Region Östergötland är det viktigt att säkra en vetenskaplig miljö med hög forskningsproduktion och bra kvalitet, något som fordrar en långsiktig planering kring rekrytering samt bibehållande av medarbetare som har forskningskompetens. Detta kräver att karriärvägar inom forskning synliggörs och att forskning möjliggörs genom att tillhandahålla tid och ekonomiska resurser. På så vis ökar möjligheten att attrahera och behålla forskningskompetenta medarbetare.

Region Östergötland ska utveckla möjligheterna att bidra med öppna data, för att skapa insyn och delaktighet. Genom att förenkla för medborgare och företag att ta del av och vidareanvända information från regionens verksamhet, förbättras möjligheterna till ett fritt meningsutbyte och en allsidig upplysning. Arbetet med öppna data för även med sig positiva effekter för det interna arbetet. Öppna data fungerar som en katalysator för ordning och reda samt bidrar till att tillgängliggöra data som kan tjäna som verksamhetsstöd, underlag för analys av den egna verksamheten samt stimulera forskning och utveckling.

ALF-avtalet mellan staten och de sju berörda länderna har resulterat i att ett regionalt samarbetsavtal (RALF-avtalet) har tecknats mellan Region Östergötland och medicinska fakulteten vid Linköpings universitet. Det nya avtalet tydliggör hur universitetet ska samverka med sjukvårdens olika delar inom klinisk forskning och utbildning. Därför måste vi möjliggöra för fler organisatoriska enheter att bedriva universitetssjukvård.

Ökad samverkan med näringslivet kan stimulera och generera ökad kunskap och nya problemlösningar i hälso- och sjukvården. Som regional aktör ligger det i regionens intresse att forskning också bidrar till den regionala utvecklingen. Spetskompetens och rollen

som regional utvecklingsmotor bör stärkas genom en kreativ forskningsmiljö. Internationellt samarbete har betydelse för utveckling av regionens olika verksamheter.

Regionens internationella engagemang ska bidra till visionen ”Östergötland – en region där växtkraft skapar livskvalitet”. Ett aktivt internationellt engagemang bidrar genom att skapa möjligheter till samarbeten för forskning, verksamhet och kompetensutveckling som kan stärka regionens verksamhet. Vidare skapas goda utvecklingsförutsättningar genom omvärldsbevakning, påverkansarbete och genom att profilera regionen.

Framgångsfaktorer 6.5

- Uppdatera regionens forskningsvision för att inkludera regionala utvecklingsfrågor
- God förmåga att ta till oss forskning och nya rön utanför vår egen organisation
- God samverkan mellan Linköpings Universitet och näringslivsrepresentanter
- Utveckla möjligheterna att bidra med öppna data för att stimulera forskning och utveckling
- Möjliggöra för fler organisatoriska enheter att bedriva universitetssjukvård utifrån det nya ALF-avtalet

6.6 Strategiskt mål – Resurseffektiv och kretsloppsanpassad verksamhet med minsta möjliga klimatpåverkan

Region Östergötland ska, som en av länets största arbetsgivare, ta ansvar för att minska verksamhetens klimateffekter genom att intensifiera arbetet för att ha en verksamhet som är fossilbränslefri, klimatneutral och klimatanpassad. Ett långsiktigt och strategiskt hållbarhetstänkande med kontinuerlig kunskapsinhämtning och uppföljning ska präglade Region Östergötlands egna verksamheter och byggnader. De hållbarhetslösningar som används ska vara flexibla och kunna hantera framtida behovsförändringar.

Regionens verksamhet ska vara resurseffektiv. Många miljöproblem har direkt eller indirekt att göra med flödet och användningen av naturresurser och material som kommer av produktion och konsumtion av varor och tjänster. Resurseffektiv verksamhet innebär att förebygga att avfall uppstår, att främja återanvändning och att materialåtervinna avfall. Region Östergötland har samma långsiktiga inriktningsmål som EU, vilket innebär minst 50 procent källsorterat avfall år 2020.

Regionen ska verka för en kretsloppsanpassad verksamhet. Ett område där Region Östergötland har ett särskilt ansvar är läkemedlens påverkan av miljön och människors hälsa. En handlingsplan för att minska skadlig påverkan av läkemedel (och andra skadliga produkter) i organisationen och den yttre miljön ska tas fram.

Utöver en klimatneutral region är en central del i miljöarbetet att minimera gifter i, och läckage från, verksamheten. Fokus ska vara på att minimera cancerogena, mutagena och reproduktionstoxiska ämnen. Regionen ska också ta ansvar för indirekta utsläpp som sker via upphandling. Redan i inköps- och upphandlingsskedet av kemiska produkter, livsmedel, varor och byggmaterial ska ställningstaganden göras för att gynna material som är giftfria.

Region Östergötland ska bidra till minskad klimatpåverkan. Det innebär omställning till förnyelsebara energikällor, energieffektivisering, minskade transporter och minskad miljöpåverkan från medarbetarnas arbetspendling och arbetsresor. Finns miljövänliga alternativ ska dessa prioriteras, t.ex. inköp av miljöbilar.

Maten har stor betydelse för tillfrisknande, god hälsa och för miljön. Andelen ekologiska livsmedel ska successivt öka och det innebär också att andelen närodlat och säsong varierad mat som serveras i regionens verksamheter behöver öka. Problem med matsvinn behöver också adresseras.

Framgångsfaktorer 6.6

- Systematiskt miljöarbete i varje verksamhet
- Miljö- och klimathänsyn i all verksamhet, framförallt vid uppdrag och upphandlingar
- God hushållning med energi och naturresurser

7 Perspektiv – Medarbetare

[Perspektivet – Medarbetare beskriver hur medarbetarnas resurser tillvaratas och utvecklas.]

Region Östergötland har under flera år visat på utmärkta resultat i de medarbetaruppföljningar som görs årligen. Värdena för regionen som arbetsgivare är generellt sätt mycket höga och regionen har också i flera år lyckats höja värdet för flera centrala parametrar. Medarbetarna upplever att det är ”högt i tak” och att man bemöter kunder/patienter väl. Även cheferna får generellt sätt höga värden.

Vi vet också att trots en stor upplevd brist på medarbetare så har vi relativt lätt att rekrytera till vår verksamhet totalt sett. Att antalet anställda ökar år för år är en indikator på detta. Många av våra medarbetare byter dock arbete inom Regionen. Här måste vi dels analysera varför så många byter arbetsuppgifter och dels vad man kan göra för att underlätta introduktionen för de som kommer nya.

Dock finns det flera specifika verksamhetsområden som upplever en stor press och svårigheter att rekrytera medarbetare. Regionen måste därför fortsätta att utveckla och använda verktyg och metoder för att rätt kompetens finns på rätt plats i rätt tid.

Patienter blir i allt högre grad äldre, ofta med kroniska sjukdomar och behov av kontinuerlig kontakt med vården. Detta i kombination med en kontinuerlig befolkningsökning ger ett behov av ökat antal anställda inom vården.

Det finns även stora utmaningar för att ha en god kompetensförsörjning för framtiden och för att nyttja medarbetarnas kompetens på rätt sätt. Den nya generationen som är på väg in i våra verksamheter har andra värderingar och gör därför andra prioriteringar i sina liv. Detta är något regionen som arbetsgivare måste beakta. Regionen måste även se till att göra arbetslivet hållbart så att man orkar arbeta ett helt yrkesliv.

En central del för att få ett fungerande medarbetarskap är ett gott ledarskap. Region Östergötland har ett antal chefsutbildningar och ledarskapsprogram men fler måste få pröva på att vara ledare, på olika nivåer i verksamheten.

Utifrån dessa utmaningar har vi följande strategier och framgångsfaktorer inom området;

7.1 Strategiskt mål – Attraktiv arbetsgivare som bidrar till ett hållbart yrkesliv

Att arbeta inom välfärdsektorn innebär många gånger stress och slitsamma arbetsuppgifter. Att orka ett helt yrkesliv är viktigt för både den som arbetar och för arbetsgivaren. Att många vill och behöver gå i pension i förtid eller blir långtidssjukskrivna är ett nederlag för alla parter. Dagens arbetsliv innebär att andelen äldre anställda är allt fler medan yngre personer kommer ut allt senare i arbetslivet. Att få fler att vilja fortsätta arbeta är positivt och nödvändigt för att möta den demografiska utvecklingen, men ställer också krav på ett hållbart arbetsliv. Region Östergötland ska verka för att göra det enklare att jobba längre upp i åren, med fördelaktiga personalförmåner, olika arbetstidsmodeller och genom att ta hjälp av ny teknik och ergonomiska lösningar som besparar en del av det fysiskt tyngre arbetet.

Stressrelaterad ohälsa och större sjukfrånvaro kombinerat med generellt ökat effektivitetskrav på arbetsmarknaden, har bidragit till ett större intresse för nya sätt att organisera arbetet. Medarbetarnas hälsa och välbefinnande främjas genom nya infallsvinklar i hur arbetet läggs upp och hur arbetstiden utformas och som en positiv följd bidrar detta till en förbättrad effektivitet och ekonomi.

Den tidigare traditionella schemaläggningen, som förutsatte att alla ville och skulle sträva mot att jobba 40 timmar per vecka, är inom många områden på väg att ersättas med nya arbetstidsmodeller som i många fall även innebär ett visst mått av arbetstidsförkortning. Region Östergötland ska verka för verksamhetsanpassade och hälsofrämjande arbetstider för medarbetarna. Arbetstiden är en viktig del av verksamhetsplaneringen och verksamhetens mål och uppdrag avgör behovet av kunskap, kompetens och hur arbetet organiseras och därmed på vilka tider olika kompetenser behövs för optimal bemanning. Individer är olika vad gäller dygnsrytm, sömn, social situation och fritid. Därför behöver det ges möjlighet till individuella skillnader vad gäller arbetstidsförläggning.

Företagshälsovården är och har varit en viktig del av svensk arbetsmarknad sedan lång tid tillbaka och har över åren utvecklats från att främst varit en rehabiliterande instans till att även, eller kanske snarare framförallt, jobba förebyggande. Friskvårdsersättningen är en förlängd del av detta. Inom vissa yrkeskategorier, och i vissa arbetstidsmodeller, läggs fysisk aktivitet in som betald arbetstid, ibland som en schemalagd del i verksamheten.

Inom Region Östergötland finns många olika yrken representerade, allt från fysiskt tunga jobb inom vården till stillasittande yrkeschaufförer, men alla tjänar på att utöka och förstärka fysisk träning genom arbetsgivaren. Att kunna främja sin hälsa genom friskvårdsersättningen är bara en av flera personalförmåner som Region Östergötland ska tillhandahålla för sina anställda. Löneväxling, föräldrapenningstillägg, fördelaktigt semesteravtal, avtalsförsäkringar med mera, är mervärden och även ett incitament till att stanna kvar som anställd i Region Östergötland. Möjligheter till fler personalförmåner ska öka. Regionen bör till exempel arbeta för utökade möjligheter till fler löneväxlingsområden än enbart pension, olika fasta företagssamverkanskort såsom busskort och olika rabatterbudanden, exempelvis rabatt på olika kulturarrangemang.

Region Östergötland ska ta emot högstadieelever på praoplatser samt erbjuda länets gymnasieungdomar att söka till fyra veckors sommarjobb till flera av de arbetsplatser som finns runt om i länet. Syftet med detta är bland annat att väcka nyfikenhet och ge inblick i de olika yrkeskategorier som regionen har och presentera Region Östergötland som en bra arbetsgivare. Det ger eleverna arbetslivserfarenhet, främjar ökat ansvarstagande och ger större förståelse för vården och de processer som finns. De flesta feriejobbsplatserna erbjuds inom vården, men det bör även finnas ferieplatser att söka till inom regionens övriga verksamheter.

Region Östergötland ska uppfattas som en attraktiv arbetsgivare där många vill arbeta, studera och forska. Region Östergötland ska vara en öppen arbetsplats och bidra till en arbetsmarknad som är tillgänglig för alla. Oavsett ålder, kön, könsidentitet, sexuell läggning, funktionsnedsättning, religion och etnisk tillhörighet, ska regionens medarbetare känna sig väl behandlade. Detta skapar medarbetare som är goda företrädare och en mångfald som är positiv för verksamheten.

Lönerna ska vara jämställda och konkurrenskraftiga, individuellt satta och påverkbara för en stark löneutveckling. Oskäligena löneskillnader mellan män och kvinnor ska inte finnas.

Framgångsfaktorer 7.1

- Stress, hot och dålig arbetsmiljö är områden som ska tas på allvar
- Utveckla möjligheter till personalförbättringar
- Göra det enklare att jobba längre upp i åren
- Utredda lämpliga arbetsformer för medarbetare som är över 67 år
- Individuell lönesättning och tydlig kompetensutveckling
- Lönerna ska vara jämställda och konkurrenskraftiga
- Skapa och öka möjligheter för personer med funktionsnedsättning att arbeta inom verksamheten

7.2 Strategiskt mål – Ledarskap och chefskap som skapar utvecklingskraft

Bra ledarskap och chefskap är nödvändigt för att få bra och välfungerande välfärdsverksamheter som bidrar till att uppfylla uppsatta mål. Att leda och coacha andra medarbetare och få dem att växa är en viktig del av chefskapet, men det är även viktigt att chefen bidrar till en arbetsmiljö där goda exempel sprids och lyfts fram, där utvecklingskraften får komma till sin rätt och där medarbetarna ges inflytande över verksamhetens innehåll. Fler måste vilja och våga vara chefer inom Region Östergötland. Det uppnås bara genom att göra ledarskapet attraktivt och tydligt. Det måste finnas tydliga och kända karriärvägar som gör det möjligt att bli ledare och chef. Goda ledare och chefer måste stöttas aktivt och ges möjlighet att utvecklas och vidareutbildas.

Ledarskap handlar om att hantera mellanmänniska relationer och en bra ledare ska, inom givna ramar, skapa väl fungerande processer där varje medarbetare får förutsättningar att bidra till verksamhetens utveckling. Ett bra ledarskap är en av de viktigaste faktorerna för att skapa hälsofrämjande arbetsplatser och en positiv utveckling av verksamheten och dess medarbetare.

Ledarskap och medarbetarskap är varandras spegelbilder och förutsätter varandra. Genom att vara lyhörd för medarbetarna, att ha en öppen, tydlig och enkel tvåvägskommunikation där konstruktiv feedback och uppskattning är en naturlig del i det vardagliga arbetet, växer verksamhetens mjuka värden

och en trivsamt arbetsplats skapas. Detta är såklart också en viktig konkurrensfaktor i kompetensförsörjningsarbetet. Utmärkande för en god ledare är även förmågan att skapa engagemang för verksamhetens uppgifter, utveckling och resultat, att ta tillvara varje medarbetares kunskaper och erfarenheter. Detta kräver att Region Östergötlands ledare på olika nivåer får utbildning och stöd i att leda förändringsprocesser.

En chef företräder inte bara sin egen verksamhet utan har även ansvar för helheten i Region Östergötland. Chefen förväntas beskriva uppdraget tydligt i dialog med medarbetarna och omsätta det till förståeliga mål och uppgifter, men chefen förväntas även att rapportera framgångar, motgångar och utmaningar och att till det föreslå förbättringsförslag till Region Östergötland.

Framgångsfaktorer 7.2

- Goda möjligheter till vidareutbildning och utveckling, exempelvis genom managementprogram och mentorskap
- Bra möjligheter för chefer att enkelt och tydligt ge feedback och återkoppling till medarbetare
- Alla chefer bidrar aktivt till att identifiera och föreslå lösningar på långsiktiga utmaningar i verksamheten

7.3 Strategiskt mål – Aktiva och delaktiga medarbetare som bidrar till att uppfylla verksamhetens mål och uppdrag

Genom ett aktivt medarbetarskap ges förutsättningar för hälsofrämjande arbetsplatser som stödjer en positiv hälsoutveckling och stärker möjligheterna för medarbetarna att arbeta fram till normal pensionstidpunkt eller längre. Medarbetarskap innefattar motiverade och engagerade medarbetare som tar ansvar för verksamhetens utveckling och som känner arbetsglädje, stolthet och framtidstro. Ett aktivt medarbetarskap ger positiva ringar på vattnet och är bra för alla verksamheter. Inom vården ger ett aktivt medarbetarskap en bra hälso- och sjukvård och därmed också nöjda patienter. För att kunna säkerställa en bra vård och ett gott omhändertagande av patienterna är det viktigt att medarbetare på alla nivåer känner sig motiverade att göra goda arbetsinsatser utifrån sina uppdrag.

Ansvar och befogenheter ska följas åt och vara så decentraliserade som möjligt i regionens verksamhe-

ter. Region Östergötland ska tillvarata medarbetarnas idéer, uppmuntra till ansvarstagande och skapa delaktighet. Delaktighet bidrar till förståelsen för utvecklingsprocesser och för vad som krävs av var och en för att uppnå mål och arbeta för ständiga förbättringar. Delaktighet är nödvändigt för såväl medarbetarnas välbefinnande som organisationens effektivitet. Grunden i delaktighet är att det finns naturliga arenor för dialog på arbetsplatsen som kännetecknas av öppenhet och respekt. Alla medarbetare ska kunna känna trygghet i att föra fram kritik och synpunkter, oavsett om det är av positiv karaktär eller om det rör sig om svårare ämnen som till exempel att vidarebefordra information om missförhållanden på arbetsplatsen.

Medarbetarnas delaktighet och engagemang kan stärkas genom att i större utsträckning skapa tydliga incitament. På så vis kan man nå bättre resultat vad gäller till exempel tillgänglighet, ekonomi och vårdkvalitet. Det ska finnas lönekriterier som beskriver hur arbetet ska utföras i förhållande till verksamhetens uppdrag och mål. Dessa kriterier måste vara kända, omdiskuterade och förankrade hos medarbetarna för att bidra till det positiva sambandet mellan lön, motivation och resultat. Lönespridningen behöver ökas och baseras på kompetens för att möjliggöra individuell löneutveckling. Regionen ska aktivt arbeta för att könsrelaterade löneskillnader inte ska förekomma.

Ett innovativt klimat ska präglade Region Östergötland och dess olika verksamheter. Det ska vara en naturlig del att i arbetet testa, utvärdera och utveckla nya arbetssätt och lösningar för att effektivisera och skapa mervärden, och inom vårddelen även för att öka patientnyttan. Medarbetarna ska inspireras att skapa nya innovationer som kan implementeras i verksamheten och de ska också uppmuntras att gå ut med resultaten på marknaden när detta är möjligt.

Ett långsiktigt och tydligt mål inom Region Östergötland är att kontinuerligt minska vår miljöpåverkan och att sträva mot en så klimatneutral verksamhet som möjligt. Regionens medarbetare är även en målgrupp som kan bidra till en bättre miljö genom att förändra sitt arbetspendlings- och tjänsteresebeteende. Grön resplan är en kartläggning av medarbetarnas tjänsteresor och resor till och från arbetet som även inkluderar åtgärdsförslag för att kostnadseffektivisera och minska miljöpåverkan från resor.

Framgångsfaktorer 7.3

- Ansvar och befogenheter ska följas åt och vara så decentraliserade som möjligt i regionens verksamheter
- Medarbetare ska uppmuntras till att skapa innovationer och att få ut sina resultat på marknaden när detta är möjligt

7.4 Strategiskt mål – Strategisk kompetensförsörjning som stödjer verksamhetens uppdrag och framtida utmaningar

Det stora behov av medarbetare som välfärdsektorn behöver idag och kommer behöva i morgon gör det omöjligt att inte öppna upp fler och enklare vägar för att komma in till välfärdens jobb. Detta gäller särskilt för den som kommer till Sverige från andra länder, men det kan även gälla de som senare i livet vill byta yrkesbana och bidra med den kunskap och kompetens man samlat upp och bär på.

Region Östergötland ska ta tillvara på medarbetarnas kompetens på bästa sätt. En god och långsiktig kompetensförsörjning kräver att principerna för ledning och styrning är klara och att ansvarsfördelningen är tydlig på alla nivåer. I den decentraliserade verksamheten ligger ansvaret på produktionsenheten att säkra tillgången på medarbetare och rätt kompetens. Den kompetensförsörjningsplan som årligen tas fram är ett viktigt underlag för planering och analys.

Det ska finnas möjligheter att delta i och ta del av vidareutveckling och kompetensöverföring inom alla verksamheter, inom alla yrkeskategorier och på alla nivåer. Ny teknologi och forskning ska kontinuerligt uppmärksammas och bedömas, det är nödvändigt för att verksamheten ska utvecklas och förnyas. All kompetensutveckling ska ha sin utgångspunkt i verksamhetens uppdrag. Ständiga omprövningar av vilken kompetens som bäst används för att uppnå verksamhetens mål, och förändringar i verksamheten kan innebära ett nytt sätt att arbeta som i sin tur kan leda till att nya yrkesgrupper skapas eller att arbetsuppgifter förändras inom och mellan yrkesgrupper.

För att klara en säker vård för medborgaren är det avgörande inför framtiden att regionen kan rekrytera och utveckla rätt kompetens, men också säkerställa att man kan behålla rätt kompetens. Det är därför viktigt att verksamheten arbetar strukturerat och långsiktigt med sin kompetensförsörjning och använder resurserna på bästa sätt, alla kompetenser skall tas tillvara för optimal bemanning.

Regionen ska inrikta sig på verksamhetsanpassade och hälsofrämjande arbetstider för medarbetarna. Det är ytterst chefs ansvar att nyttja kompetensen på bästa sätt. Arbetstiden är en viktig del av verksamhetsplaneringen och genom att ta hjälp av ny teknik, bland annat med hjälp av algoritmisk schemaläggning, kan arbetstid struktureras upp och förläggas i förhållande till arbetstoppar och dalar. Detta gagnar inte bara verksamheten som får ett jämnare flöde av arbetskraft i förhållande till behov, utan skapar även ett jämnare, lugnare och behagligare arbetstempo för medarbetarna.

Sjukvårdsverksamheterna inom Region Östergötland ska arbeta aktivt och metodiskt för att identifiera personer med kompetens inom hälso- och sjukvård bland nyanlända invandrare. Detta för att bredda rekryteringsbasen och ta tillvara på all kompetens, erbjuda en mångfald inom vården och ur ett samhällsperspektiv även bidra till integration och motverka utanförskap. För att skapa förutsättningar att tillvarata kompetensen bland potentiella medarbetare med utländsk vårdutbildning bör det utredas om utbildningsmottagningar kan startas för fler yrkesgrupper än läkare, t ex sjuksköterskor. Metoden med utbildningsmottagningar kan även användas inom fler områden i hälso- och sjukvården.

Region Östergötland ska bidra till att samtliga vårdutbildningar håller hög akademisk kvalitet och att läkarutbildningen fortsatt ska vara den bästa i landet. Studenter och vårdpersonal ska utbildas och handledas så att de ges bästa förutsättningar i sina nuvarande och kommande roller i vården. Det engagemang som regionens medarbetare har som handledare och föreläsare i olika undervisningssammanhang inom framförallt vårdområdet, är av strategisk betydelse. För att skapa bättre kunskap och bidra till utvecklad samverkan ska alla läkare under sin specialistutbildning randa sig inom primärvården.

ST- och AT-tjänster bör förläggas över hela länet och större andel ST-tjänster bör finnas inom primärvården. Alla yrkeskategorier inom vården ska kunna fördjupa sig inom sitt respektive område, sedan ett tag tillbaka erbjuder universitetet avancerad specialistutbildning för sjuksköterskor. Region Östergötland bör, genom utökade stimulansåtgärder, verka för att fler medarbetare söker och genomgår specialistsjuksköterskeutbildningar.

Framgångsfaktorer 7.4

- För att skapa bättre kunskap och bidra till utvecklad samverkan ska alla läkare under specialistutbildning randa sig inom primärvården
- Öka andelen ST-tjänster inom primärvården
- Verka för att sjuksköterskor söker och genomför specialistsjuksköterskeutbildning
- Erbjuder en systematiserad och strukturerad fortbildning för medarbetarna som främst bygger på verksamhetens behov av kunskap och utveckling
- Aktivt och systematiskt identifiera nyanlända personer med sjukvårdskompetens som kommer till vårt län för att möjliggöra rekrytering
- Nyttja möjligheter med mer systematisk och effektiv schemaläggning, exempelvis algoritmisk schemaläggning
- Nyttja olika kompetenser för optimal bemanning (vårdnära service)
- Medarbetare inom alla yrkeskategorier får delta i och ta del av forskning och utveckling

8 Perspektiv – Ekonomi

[Perspektivet – Ekonomi beskriver hur Region Östergötland ska hushålla med tillgängliga resurser för att skapa och behålla en stark ekonomi som ger rimlig handlingsfrihet.]

Region Östergötland bedöms för de kommande tre åren ha en ekonomi i balans. Sammantaget innebär de ekonomiska förutsättningarna att Region Östergötland klarar såväl investeringar som att möta nya behov inom angelägna utvecklingsområden.

Försvagningen i ekonomin under 2017 och 2018 beror på att beslutade fastighetsinvesteringar aktiveras och ger ökade driftkostnader. Ekonomin är dock förhållandevis stabil då det finns grundförutsättningar med ett positivt eget kapital och det finns reserveringar till en stor del av de planerade satsningarna under budgetperioden.

Regionen har trots detta stora utmaningar i form av omfattande investeringar och ökande behov som inte kommer att kunna lösas med resurstillskott, utan till stor del måste hanteras inom befintliga resurser genom effektivisering och resursomfördelningar inom verksamheten. De senaste årens relativt höga kostnadsutveckling måste brytas samtidigt som det kommer att krävas åtgärder för att komma till rätta med befintlig obalans inom ett antal produktionsenheter.

Landstingen/regionerna ansvarar för två av de mest expansiva verksamheterna i det offentliga Sverige - kollektivtrafik och hälso- och sjukvård. Landstingens/regionernas investeringar har mer än fördubblats de senaste tio åren. Förklaringen är att det pågår en modernisering av sjukvårdens lokaler och centralisering av högspecialiserad vård. Samtidigt expanderar kollektivtrafiken, vilket förutsätter investeringar i exempelvis tåg och bussar. Detta medför att landstingens/regionernas investeringar förväntas öka.

Den positiva utvecklingen på arbetsmarknaden innebär att skatteunderlaget, i reala termer, fortsätter växa i snabb takt. Den reala skatteunderlagstillväxten i riket bedöms bli något över 2 procent åren 2015 och 2016 för att därefter falla tillbaka till cirka 1 procent år 2018.

Utöver befolkningsförändringar bedöms att kostnaderna i övrigt ökar i samma takt som de gjort under 2000-talet, vilket i fasta priser är drygt 1 procent för landstingen. Anledningen är ökad efterfrågan på välfärdstjänster och en allt högre ambitionsnivå gällande landstingens/regionernas uppdrag (medicinsk utveckling, kollektivtrafik m.m.).

Utifrån dessa utmaningar har vi följande strategier och framgångsfaktorer inom området;

8.1 Strategiskt mål – Ekonomi som ger handlingsfrihet

Balans i den löpande ekonomin är en förutsättning för att klara ändrade förutsättningar i verksamheten. För att skapa handlingsfrihet ska regionen ha ett positivt resultat (överskott). Det finansiella målet för god ekonomisk hushållning bedöms vara uppfyllt när det egna kapitalet uppgår till minst 500 miljoner kronor vid årets slut. Om det egna kapitalet inte uppgår till 500 miljoner kronor så ska det finansiella målet anses vara uppfyllt om årets resultat uppgår till minst två procent av skatter och generella statsbidrag. Nivån för det egna kapitalet behöver kontinuerligt ses över. Det ekonomiska resultatet ska också säkerställa framtida behov av pensionsutbetalningar, ny- och återinvesteringar i fastigheter och utrustning samt kompetensförsörjning.

Verksamheten ska vara anpassad till den aktuella intäktsnivån. Regionens intäkter i form av skatter och statsbidrag utgör den ekonomiska ramen för omfattningen och inriktningen för den verksamhet som regionen kan erbjuda östgötarna.

Samtliga nämnders och produktionsenheters resultat och egna kapital ska årligen vara noll eller större. För att regionen ska kunna uppnå en ekonomi som ger handlingsfrihet är det avgörande att nämnder och produktionsenheter inte förbrukar mer resurser än vad som är tillgängliga inom ramen för avtalsersättningar och/eller budget.

Införande av nya metoder, verksamheter, projekt och investeringar får inte ske utan medvetna beslut där hänsyn är tagen till regionens prioriteringar och ekonomi. Detta gäller även inom hälso- och sjukvården vid förändringar av indikationer för etablerade behandlingsmetoder och andra kvalitetsförbättringar som innebär en ökad kostnad. För att kunna påvisa effekter av förändringar krävs bra beslutsunderlag som bygger på god kännedom om resursåtgången för enskilda prestationer/processer.

För att kunna följa och styra ekonomin måste den ekonomiska redovisningen vara korrekt, lättbegriplig, lättillgänglig och aktuell. Den ska kunna anpassas i nödvändig utsträckning så att ansvariga på olika nivåer får nödvändig information för sin styrning.

Framgångsfaktorer 8.1

- Balans mellan intäkter och kostnader för produktionsenheterna sammantaget
- Verksamhet anpassad till intäktsutvecklingen

8.2 Strategiskt mål – Långsiktig hållbar ekonomi

En del i det ekonomiska ansvaret innebär att säkerställa att regionen har en god ekonomi på lång sikt. En ekonomi som är hållbar över tid präglas av medvetna beslut om anpassningar för att möta framtida förändringar. Genom att skaffa sig kunskap om ekonomiska svagheter och styrkor kan agerande idag leda till en mer hållbar situation i framtiden. Utgångspunkten är att varje generation ska bära kostnaderna för det utbud av hälso- och sjukvård som generationen beslutar om och själv konsumerar.

En hållbar ekonomi ger möjlighet att klara anpassningar från högkonjunktur till lågkonjunktur utan drastiska åtgärder. Regionens skatteintäkter påverkas negativt vid konjunkturedgångar eftersom östgötarnas beskattningsbara inkomster då ökar långsamt. Behovet av regionens verksamheter kvarstår även under en lågkonjunktur, inte minst vad det gäller hälso- och sjukvårdsinsatser. Om reduceringar och omställningar i verksamheten måste genomföras hastigt får detta negativa effekter för regionens invånare. Snabba omställningar kan även få negativa effekter på organisationen som helhet och för den enskilda medarbetaren.

För att Region Östergötland ska kunna hantera konjunktursvängningar är det nödvändigt att det finns reserver i form av eget kapital. Regionen hade år 2014 ett positivt eget kapital på 40 miljoner kronor. Bedömningen i denna treårsbudget är att regionen kommer att uppnå ett positivt eget kapital på 500 miljoner kronor år 2016. Regionen har sedan tidigare en långsiktig målsättning att uppnå ett positivt eget kapital som uppgår till cirka 500 miljoner kronor.

Framgångsfaktorer 8.2

- Avsättningar för framtiden
- Kontinuerligt analysera framtida utmaningar och dess ekonomiska konsekvenser

8.3 Strategiskt mål – Kostnads-effektiv verksamhet

Ett självklart krav är att regionen förvaltar skattemedlen på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt för att bedriva hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och regional utveckling. Detta gäller oavsett om verksamheten bedrivs i regionens regi eller av privata entreprenörer.

För att det ska vara möjligt att bedöma hälso- och sjukvårdens effektivitet är det nödvändigt att tillgänglighet, kliniska resultat, patienterfarenheter och kostnader värderas i ett sammanhang. Det är därför viktigt att regionen utvecklar metoder för en ekonomi som medger kostnadsjämförelser och som stödjer processorienterad verksamhetsutveckling. Kunskap om kostnad för resultat, diagnos-/sjukdomsgrupp och för enskilda prestationer är nödvändig om det ska vara möjligt att bedöma om en verksamhet, process eller en prestation är kostnadseffektiv.

Effektivitet inom kollektivtrafiken innebär att insatta resurser ger största möjliga nytta för så många medborgare som möjligt. Det innebär att satsningar på tät trafik i de stora pendlingsstråken bör prioriteras.

Möjlighet till jämförelser över tiden med andra regioner/landsting är en annan viktig källa till kunskap om regionens relativa kostnadseffektivitet. Inom hälso- och sjukvården är möjligheterna till jämförelser goda. För kollektivtrafik är denna typ av jämförelser ännu relativt outvecklade, men kan ändå ge indikationer på en relativ position inom vissa områden. Inom området regional utveckling är rättvisande jämförelser inom flera områden svåra att göra eftersom regionens insatser i många fall bara är en delmängd av insatser som genomförs på nationell och lokal nivå. Det är dock även inom detta område viktigt att värdera resultat gentemot insatta resurser.

Ekonomiska ersättningssystem är ett av flera verktyg, både inom hälso- och sjukvård och kollektivtrafik, som genom sin utformning kan understödja en effektivitetsutveckling.

Framgångsfaktorer 8.3

- Kostnadseffektivitet i hälso- och sjukvården över tid och som står sig väl i nationell jämförelse
- Ett kostnadseffektivt kollektivtrafiksystem
- Ersättningssystem som stödjer effektivitetsutveckling

8.4 Strategiskt mål – God förmåga att nyttja EU:s fonder och annan extern finansiering

De europeiska struktur- och investeringsfonderna (ESI) är ett sätt för EU att stötta och bidra till smart och hållbar tillväxt för alla, som är det övergripande målet i den långsiktiga strategin Europa 2020. I Sverige finns fyra ESI-fonder:

- Europeiska regionala utvecklingsfonden
- Europeiska socialfonden
- Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling
- Europeiska havs- och fiskerifonden

Inom EU finns det också andra fonder som är viktiga att arbeta med, såsom Horizon 2020, alla program inom Interreg (bl a Central Baltic och Östersjöprogrammet) samt flera andra fonder, inte allra minst inom utbildningsområdet.

Region Östergötland är en del i ett större sammanhang och arbetar därför aktivt med ansökningsprocesser mot dessa fonder. Med hjälp av EU:s struktur-fonder, och annan extern finansiering, kan regionens projekt få goda förutsättningar att skapa en stark regional tillväxt.

Framgångsfaktorer 8.4

- God kännedom inom hela organisationen om utlysningar och ansökningsprocesser
- Ett aktivt ansökningsförfarande från regionen vad gäller EU:s tillämpliga fondprogram

9 Ekonomi under budgetperioden

9.1 Skatteintäkter och utjämnings-system

Svensk ekonomi fortsätter att växa vilket påverkar skatteunderlaget positivt. Tillväxten förväntas bli drygt 3 procent under 2015 och 2016 samtidigt som löne- och prisutvecklingen är låg. Kombinationen gör att det reala skatteunderlaget beräknas öka med mer än 2 procent årligen, vilket är det dubbla mot normalt. Efter 2016 antas tillväxten bli lägre, medan löne- och prisutvecklingen förväntas öka. Det reala skatteunderlagets tillväxt beräknas då minska ner till 1 procent år 2018.

Figur 3: Skatteunderlagets utveckling i riket 2002-2014 med prognos t o m år 2018.

För regionens del utvecklas skatteintäkterna något bättre under början av budgetperioden för att där-efter visa en något lägre nivå än tidigare prognoser. Sammantaget är skatter och generella statsbidrag 40 miljoner kronor lägre år 2016 och 90 miljoner kronor lägre 2018 jämfört med tidigare prognoser.

9.2 Statsbidrag för läkemedel

Enligt överenskommelsen mellan staten och Sveriges kommuner och landsting kring statsbidraget för läkemedel för år 2015 får landstingen/regionerna ett bidrag för behandling av hepatit C motsvarande 70 procent av den beräknade kostnaden. Förändringen innebär att statsbidraget ökar med 35 miljoner kronor i jämförelse med tidigare prognos. Den aviserade höjningen av statsbidraget möts av högre kostnader för läkemedel, varför hälso- och sjukvårdsnämndens ram utökas.

Det finns inget avtal för 2016 och framåt. Ett antagande har gjorts att bidraget kommer att räknas upp med 1,5 procent per år.

9.3 Riktade statsbidrag och insatser

I vårpropositionen presenteras satsningar som påverkar landsting/regioner. Regeringen avser att från och med 2016 satsa 400 miljoner kronor på insatser för att förbättra kvinnors hälsa. Bidraget beräknas till 18 miljoner kronor för Region Östergötland. Regeringen har även för avsikt att införa glasögonbidrag för barn mellan 8 och 19 år på samma sätt som gäller för barn mellan 0 – 7 år. För Region Östergötlands del innebär det ett tillskott med 5 miljoner kronor. Det tidigare aviserade förslaget om fria läkemedel till barn upp till 18 år skjuts upp och villkoren preciseras i höstens budgetproposition.

Tillgänglighetsmiljarden utgår 2015. Istället införs en samordnings- och kömiljard. Bidraget fördelas utifrån befolkningsandel. För regionens del innebär det 45 miljoner kronor. Hur bidraget kommer att hanteras de kommande tre åren har inte precisats. I denna budget är antagandet att bidraget kommer att finnas kvar även under 2016-2018.

Förutsättningar för Sjukskrivningsmiljarden och bidraget för Rehabiliteringsgaranti och försäkrings-medicinska utredningar har inte konkretiserats. Bedömningen är att bidragen kommer att finnas kvar i någon form även de kommande tre åren. I bud-ge-ten har bidragen bedömts till sammanlagt 60 miljoner kronor. Om regionen får full effekt skulle bidragen uppgå till sammanlagt 88 miljoner kronor.

Bidraget för jämlik cancervård kan vid full effekt ge 23 miljoner kronor till regionen. På grund av osäkerheter kring omfattningen av denna satsning så beräk-nas bidraget till 15 miljoner kronor i budgeten.

9.4 Utdebitering

För att finansiera regionens uppgifter betalar östgötarna landstingsskatt. Regionens utdebitering av skatt uppgår år 2015 till 10,70 kronor per skatte-krona, vilket motsvarar 10,70 procent av den beskatt-ningsbara inkomsten. Utdebiteringen är oförändrad i jämförelse med år 2015.

9.5 Löne- och prisutveckling

Index för år 2016 beräknas till 2,7 procent.

9.6 Balanskrav

Enligt lag ska regioner/landsting ha ekonomisk ba-lans vilket innebär att resultaträkningen ska visa över-

skott. Ekonomiska underskott ska återställas senast tre år efter det år då underskottet uppstått.

Regionen redovisar en ekonomi i balans varje år under budgetperioden samt har redovisat överskott de senaste tre åren. Regionen lever därmed upp till det lagstadgade balanskravet.

9.7 Investeringar

De budgeterade investeringarna under perioden uppgår till 2 010 miljoner kronor år 2016, 1 910 miljoner kronor för år 2017 och 1 870 miljoner kronor år 2018. Av den totala investeringsvolymen utgör investeringar i fastigheter 1 395 miljoner kronor år 2016, 1 391 miljoner kronor år 2017 och 1 460 miljoner

Figur 4: Investeringar Region Östergötland

De omfattande investeringarna i fastigheter beror på tidigare fattade beslut; ombyggnad av Universitetssjukhuset i Linköping, nybyggnad av Rättspsykiatriska regionkliniken i Vadstena, ny- och ombyggnad av Vrinnevisjukhuset i Norrköping men även pågående fastighetsutvecklingsplan/generalplan för Lasarettet i Finspång. I budgeterade investeringsnivåer ingår även investeringar i ny dagkirurgisk enhet i Finspång. 13 miljoner kronor för driftkostnader måste reserveras för detta från och med 2019 och framåt.

Reserveringar för driftkostnadskonsekvenser av investeringsprojekten finns avsatta inom finansförvaltningen. I samband med att verksamheterna flyttar in i nya, verksamhetsanpassade, lokaler läggs ett rationaliseringskrav motsvarande 10 procent av driftkostnadsökningen.

Övriga investeringar ligger på en högre nivå än normalt på grund av utrustningsinvesteringar kopplat till inflyttning i nya lokaler.

9.8 Pensionskostnader och principer för budgetering och redovisning

Pensionskostnaderna beräknas bli 140 miljoner

kronor lägre år 2016 i jämförelse med tidigare prognos. Pensionskostnaden för 2015 och 2016 är låga i jämförelse med tidigare år, då nivån legat runt 530 miljoner kronor. År 2018 beräknas dock kostnaden öka väsentligt och uppgå till mer än 800 miljoner kronor. Kostnaden för pensioner varierar på grund av att pensionsförvaltarnas prognoser påverkas av förändrade antagande och prognoserna har den senaste tiden visat betydande förändringar över tid. Värdering av åtgärder för att möta eventuellt högre kostnader år 2018 fattas längre fram under budgetperioden. I denna budget har en reservering gjorts år 2017 och 2018 så att pensionskostnaden ligger på en genomsnittlig nivå runt 530 miljoner kronor.

Regionen tillämpar rättvisande redovisning (fullfonderingsmodellen) för budgetering och ekonomisk redovisning. Fullfondering innebär att det totala pensionsåtagandet för regionens medarbetare redovisas i balansräkningen och att resultaträkningen påverkas av den totala pensionsförändringen.

9.9 Övriga ekonomiska förutsättningar

De finansiella intäkterna förväntas ge en genomsnittlig avkastning på 3,5 procent.

Regeringen avser höja arbetsgivaravgiften för unga. Höjningen genomförs i två steg och är fullt ut genomförd år 2017 då unga inte ska ha någon reducerad arbetsgivaravgift. Förändringen beräknas, vid full effekt, öka regionens kostnader med 48 miljoner kronor. Förändringen kompenseras till viss del genom en ökning av det generella statsbidraget. Bidraget beräknas till 20 miljoner kronor varför nettoeffekten för regionen blir en ökad kostnad på 28 miljoner kronor. Förändringen påverkar de enheter som har en stor andel unga anställda. Ingen reglering gjordes i samband med införandet av reducerad arbetsgivaravgift för unga.

Reserverade medel för kommande driftkostnader till följd av fastighetsinvesteringar beräknas bli 30 miljoner kronor lägre under åren 2016-2018. Förändringen beror på att driftkostnaderna effektueras senare än tidigare bedömning.

Avsatta medel för prisuppräknning justeras ned i och med att Östgötatrafiken har reviderat sin prognos för de kommande tre åren. Prognosen redovisas i löpande priser och avsatta medel för prisuppräknning på 20 miljoner kronor kan frigöras.

Produktionsenheternas ekonomi beräknas följa den plan som regionstyrelsen beslutade om i januari (RS 2015-216) med ett godkänt underskott år 2016 på 70 miljoner kronor respektive 25 miljoner kronor år 2017.

9.10 Ramförstärkningar och reserveringar

Hälso- och sjukvårdsnämnden tillförs 135 miljoner kronor. 35 miljoner avser kompensation för ökade läkemedelskostnader för behandling av hepatit C. 100 miljoner tilldelas för nya behov.

Trafik- och samhällsplaneringsnämnden utökas med 16 miljoner år 2016 och 21 miljoner år 2017/2018 i och med ett ökat bidrag till Östgötatrafiken. Bidraget har justerats till löpande prisnivå samt för nytt entreprenörsavtal. 10 miljoner kronor fanns reserverade sedan tidigare.

Inom finansförvaltningen reserveras medel för planerade förstärkningar. 50 miljoner reserveras år 2017 och ytterligare 50 miljoner kronor år 2018 för att förstärka vården. Riktat mot hälso- och sjukvårdsnämnden reserveras även 10 miljoner för att stärka primärvården utifrån projektet Framtidens primärvård. Ytterligare 38 miljoner reserveras och tilldelas hälso- och sjukvårdsnämnden under förutsättning att regionen får statsbidrag för kvinnors hälsa, cancer-sjukvård samt glasögonbidrag.

Riktat mot regionstyrelsen reserveras 17 miljoner kronor. 7 miljoner avser satsningar på introduktion av personal med utländsk legitimation som nyligen har migrerat till Sverige för att stärka regionens långsiktiga kompetensförsörjning. 10 miljoner reserveras för en satsning på sjuksköterskor under vidareutbildning till specialistsjuksköterskor. Målet är att individen ska få en högre ersättning under utbildningstiden.

Riktat mot trafik- och samhällsplaneringsnämnden reserveras 5 miljoner kronor till försök att genom ökad regelbundenhet och turtäthet öka antalet resenärer på strategiska sträckor på landsbygden. Sedan tidigare finns reserveringar riktade till trafik- och samhällsplaneringsnämnden för inköp av tåg inom ramen för MÄLAB-samarbetet.

Riktat mot regionutvecklingsnämnden reserveras 5 miljoner kronor för 2016 och 2017 samt 3 miljoner kronor för 2018. 3 miljoner för 2016 och 2017 samt 1

miljon för 2018 avser insatser för att utveckla besöksnäringen. 1 miljon avser förstärkningar till film och dans och 1 miljon avser förstärkning av tillväxts-befrämjande insatser.

Därutöver finns reserveringar för ökade kostnader för arbetsgivaravgifter, motsvarande kompensationen, samt för högre driftkostnader på grund av beslutade fastighetsinvesteringar. År 2016 finns 100 miljoner kronor reserverade, år 2018 uppgår reserveringen till 260 miljoner kronor.

Utöver planerade förstärkningar finns även reserveringar för specifika satsningar inom utpekade områden, engångssatsningar och oförutsedda behov år 2016 uppgår dessa till 39 miljoner kronor. Medlen kan efter beslut i regionstyrelsen fördelas till de angivna områdena.

De redovisade förändringarna jämfört med treårsbudgeten ger följande ekonomiska effekter år 2016-2018 (mkr):

TREÅRSBUDGET 2016 - 2018			
mkr	2016	2017	2018
Resultat enligt finansplan 2015-2017	175	80	-300
Upplösta reserveringar	171	248	328
Skatter och utjämning	-35	-52	-70
Statsbidrag riktade	73	73	73
Trafik, lägre kostnader	20	20	30
Poster finans/ny beslut	6	9	11
Fastighetsinvestering driftkostnad	30	30	30
Pensioner (inkl reservering)	140	0	315
PE resultat	-70	-25	0
Nya beslut			
HSN - förstärkning vård	-100	-100	-100
HSN - Hepatit C	-35	-35	-35
TSN - Justerad ram	-16	-21	-21
Reserveringar			
HSN - förstärkning vård		-50	-100
HSN - kvinnors hälsa	-18	-18	-18
HSN - Glasögon till barn	-5	-5	-5
HSN - Cancersjukvård	-15	-15	-15
HSN - Framtidens primärvård	-10	-10	-10
RS - Introduktion personal med utländsk legitimation	-7	-7	-7
RS - Vidareutbildning sjuksköterskor	-10	-10	-10
TSN - Mälab (tågsatsning)	0	-50	-50
TSN - Utveckling av kollektivtrafik	-5	-5	-5
RUN - Insatser för utvecklad besöksnäring	-3	-3	-1
RUN - förstärkning film och dans	-1	-1	-1
RUN - förstärkning tillväxt	-1	-1	-1
Reservering AGA	-5	-17	-20
Reservering Övrigt	-39	0	-18
Resultat	240	35	0

Sammantaget innebär förändringarna att regionen redovisar en ekonomi i balans samt når det finansiella målet under hela budgetperioden. Budgeterat resultat för 2015 tillsammans med de budgeterade resultaten enligt ovan innebär att regionen kommer att ha ett positivt kapital på över 500 miljoner kronor redan vid 2016 års utgång.

Ekonomi är stark i och med att det finns reserver i form av ett positivt eget kapital samt att budgeten innehåller reserveringar för kommande satsningar men även för oförutsedda behov samtidigt som ekonomin totalt är i balans. Trots detta finns utmaningar i och med den höga kostnadsutvecklingen som inte har bromsats. Den ekonomiska bedömningen bygger på att produktionsenheterna genomför åtgärder i den omfattning som beslutats så att sjukvårdens resultat är i balans till år 2017. Åtgärder kan komma att behöva vidtas för att få en långsiktigt hållbar ekonomi. En ny prövning görs i samband med finansplan 2016-2018.

Trots att reserveringar finns för årliga förstärkningar samt för att möta ökade driftskostnader utifrån beslut, måste verksamheten fortsatt fokusera på effektiviteten i processerna. De stora utmaningar som vården står inför, med nya identifierade behov liksom nya behandlingsmetoder och nya läkemedel, kommer inte att kunna lösas med resurstillskott utan måste till stor del hanteras inom befintliga ekonomiska resurser.

9.11 Ekonomiska ramar och resultat

Nedan presenteras ramar till styrelse och nämnder för år 2016-2018. I regionbidrag 2016 ingår tekniska justeringar och beslut under år 2015. Av tabellerna framgår nya beslut i denna treårsbudget.

Regionstyrelsen

Regionstyrelsens ram är oförändrad, förutom indexuppräknings av regionens revisorer på 242 tkr. 17 miljoner kronor reserveras för introduktion av personal med utländsk legitimation samt kompensation till sjuksköterskor som genomgår vidareutbildning till specialistsjuksköterskor.

Regionbidrag RS mkr	2016	2017	2018
Regionbidrag före beslut	753	752	752
Nya Beslut			
Revisorer, index	0	0	0
Ram RS (beslut)	753	752	752
Introduktion personal med utländsk legitimation (reservering)	7	7	7
Vidareutbildning sjuksköterskor (reservering)	10	10	10
Preliminär ram 2016-2018	770	769	769

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Hälso- och sjukvårdsnämndens ram utökas med 100 miljoner kronor för nya satsningar samt 35 miljoner kronor på grund av ökade läkemedelskostnader för behandling av hepatit C.

År 2017 reserveras 50 miljoner för nya satsningar

och år 2018 ytterligare 50 miljoner kronor. Därutöver reserveras medel för kvinnors hälsa, cancersjukvård samt glasögonbidrag till barn på sammanlagt 38 miljoner kronor samt 10 miljoner kronor för att stärka primärvårdens organisation inom ramen för Framtidens primärvård.

Regionbidrag HSN mkr	2016	2017	2018
Regionbidrag före beslut	10 139	10 139	10 139
Nya Beslut			
Förstärkning vård	100	100	100
Läkemedel - Hepatit C	35	35	35
Ram HSN (beslut)	10 274	10 274	10 274
Förstärkning vård 2017 (reservering)		50	50
Förstärkning vård 2018 (reservering)			50
HSN - kvinnors hälsa	18	18	18
HSN - Glasögon till barn	5	5	5
HSN - Cancersjukvård	15	15	15
HSN - Framtidens primärvård	10	10	10
Preliminär ram 2016-2018	10 322	10 372	10 422

Trafik- och samhällsplaneringsnämnden

Utifrån Östgötatrafikens prognos utökas ramen med 16 miljoner kronor år 2016 och 21 miljoner de kommande åren, varav 10 miljoner fanns reserverade sedan tidigare med anledning av nytt operatörsavtal. Kostnaderna för trafik beräknas sjunka, i enlighet med tidigare prognoser varför ramen är 25 miljoner lägre år 2017. Reserveringar finns för högre kostnader för tåginköp inom ramen för MÅLAB-samarbetet. Därutöver reserveras 5 miljoner kronor till försök att genom ökad regelbundenhet och turtäthet öka antalet resenärer på strategiska sträckor på landsbygden.

Regionbidrag TSN mkr	2016	2017	2018
Regionbidrag före beslut	776	751	751
Nya Beslut			
Justerad ram	16	21	21
Ram TSN (beslut)	792	772	772
MÅLAB (reservering)	0	50	50
Utveckling av kollektivtrafik (reservering)	5	5	5
Preliminär ram 2016-2018	797	827	827

Regionutvecklingsnämnden

Regionutvecklingsnämndens ram är oförändrad. Riktat mot regionutvecklingsnämnden reserveras 5 miljoner kronor för 2016 och 2017 samt 3 miljoner kronor för 2018. 3 miljoner för 2016 och 2017 samt 1 miljon för 2018 avser insatser för att utveckla besöksnäringen. 1 miljon avser förstärkningar till film och dans och 1 miljon avser förstärkning av tillväxtsbefrämjande insatser.

Regionbidrag RUN mkr	2016	2017	2018
Regionbidrag före beslut	216	216	216
Nya Beslut			
-	0	0	0
Ram RUN (beslut)	216	216	216
Insatser för utvecklad besöksnäring	3	3	1
Förstärkning film och dans	1	1	1
Förstärkning tillväxt	1	1	1
Preliminär ram 2016-2018	221	221	219

Med utgångspunkt från det som anges i denna treårsbudget föreslås ekonomiska ramar för regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafik- och samhällsplaneringsnämnden samt regionutvecklingsnämnden i enlighet med bilaga 4. I samma bilaga framgår även ramförändringar som sker på grund av tidigare beslut. För perioden 2016-2018 beräknas följande ekonomiska resultat, sammanställd redovisning, fullfondering (mkr = miljoner kronor).

År	2016	2017	2018
Resultat	+ 240 mkr	+ 35 mkr	+ 0 mkr

Resultaten innebär att regionen redovisar en ekonomi i balans under hela budgetperioden, vilket innebär att regionen lever upp till balanskravet enligt kommunallagen. Det egna kapitalet beräknas vara positivt under hela perioden och beräknas vid utgången av år 2018 vara plus 550 miljoner kronor. Resultat enligt den så kallade blandmodellen är 14 miljoner kronor år 2016, minus 33 miljoner kronor år 2017 och minus 23 miljoner kronor år 2018. Att resultatet försämrats när metoden blandmodell används beror på att årets faktiskt utbetalade pensioner till stor del påverkar resultatet i blandmodellen. För regionen, som fullt ut använder fullfondering, påverkas inte resultatet i lika hög grad i och med att utbetalningar tas av sedan tidigare avsatta medel.

Resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning redovisas i bilaga 3. Motsvarande underlag enligt blandmodellen framgår av bilaga 6.

9.12 Ekonomisk inriktning

Mot bakgrund av de utmaningar som beskrivits under budgetperioden vad gäller de ekonomiska förutsättningarna och kostnadsutvecklingen inom hälso- och sjukvården är det av yttersta vikt att verksamhetens ekonomi är i balans vid periodens utgång. Inriktningen är därför att balans i hälso- och sjukvårdens ekonomi är överordnad - detta för att långsiktigt säkra regionens verksamhet och ytterst en god vård.

Den övergripande ekonomi- och verksamhetsstyrningen har följande inriktning.

Resursfördelningen via hälso- och sjukvårdsnämnden ska utvecklas och även på ett tydligare sätt inkludera prioriteringar och omfördelningar mellan olika behovs- och sjukdomsgrupper.

Det är av yttersta vikt att de handlingsplaner för

att uppnå ekonomisk balans som beslutats för ett antal produktionsenheter fullföljs och att regionens ekonomistyrningsprinciper tillämpas generellt. Utgångspunkten är att inga resurstillskott till hälso- och sjukvården kommer att genomföras utöver den resursfördelning som sker via hälso- och sjukvårdsnämnden och att samtliga produktionsenheter uppnår godkänd budgetnivå. Motsvarande förutsättningar gäller även för styrelse/nämnder och för regionens övriga verksamheter.

Det finns ett mycket begränsat utrymme att utöka regionens totala investeringsutrymme under budgetperioden. Om nya angelägna investeringar identifieras måste de hanteras genom prioriteringar inom fastställd investeringsram, vilket i sin tur innebär att redan beslutade investeringar kan komma att omprövas.

Målsättningen är att arbetet med att nå ekonomisk balans inom de sjukvårdande verksamheterna ska genomföras utan att det får drastiska konsekvenser på regionens utbud eller för regionens medarbetare. Inriktningen är ett intensifierat effektiviseringsarbete med syfte att förbättra processerna både inom regionen och gentemot andra samhällsaktörer. En viktig del i detta arbete är att minimera ”onödiga kostnader” i form av undvikbara vårdskador. En annan del är att effektivisera vårdens administration och dokumentation.

För att frigöra resurser och möta bristen på vissa yrkeskategorier ska arbetet också inriktas mot att införa nya lösningar för arbetsfördelning och kompetensväxling inom framför allt hälso- och sjukvården. Av samma skäl, men också utifrån patientsäkerhets- och verksamhetsutvecklingsperspektiv, är det nödvändigt att minimera utnyttjandet av bemanningsföretag. Målsättningen är att avveckla det beroende som finns i vissa verksamheter och att användningen av bemanningsföretag enbart ska utnyttjas för tillfälliga lösningar.

10 Beslut

Regionstyrelsen föreslås tillstyrka regionfullmäktige BESLUTA

a t t anta den strategiska planens föreslagna vision och strategiska mål och framgångsfaktorer,

a t t fastställa ekonomiska ramar för regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafik- och samhällsplaneringsnämnden samt regionutvecklingsnämnden år 2016-2018 enligt bilaga 4,

a t t uppdra till regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafik- och samhällsplaneringsnämnden samt regionutvecklingsnämnden att utifrån sina ansvarsområden utarbeta verksamhetsplaner med budget för år 2016 i enlighet med denna Strategisk plan med treårsbudget,

a t t i enlighet med fullmäktiges presidiums förslag fastställa budgeten för landstingets revisorer till 9 197 tkr (2016 års nivå) samt

a t t fastställa skattesatsen för år 2016 till 10,70 kronor per skattekrona.

Bilaga 1 - Regionens samlade verksamhet

Regionen bedriver, ensam eller tillsammans med andra kommuner, landsting och/eller andra aktörer, verksamheter i privaträttslig form som stiftelser eller aktiebolag. Regionfullmäktige har principiellt gett uttryck för dels en allmän återhållsamhet vad gäller bildande av nya regionägda bolag, dels ett långsiktigt behov av att regionen prövar formerna för sitt engagemang i nu verksamma bolag och stiftelser.

Regionstyrelsen bemyndigas att utfärda stämmodi- rektiv till stämooombudet för respektive bolag och förening avseende fastställande av årsredovisning, beslut om ansvarsfrihet och fastställande av arvoden för ledamöter och revisorer inom ramen för gällande riktlinjer för arvoden.

Nedanstående redovisning omfattar regionens kon- cernföretag⁵ och de uppdragsföretag⁶ där regionen är samägare. Även stiftelser och samordningsförbund redovisas där regionen är intressent. Entreprenader där regionen inte har något deläggande redovisas en- dast i vad som framgår av figur 5.

Regionens koncernföretag

AB Östgötatrafiken (konsolideras)

Bolaget bildades 1980 med landstinget och länets samtliga kommuner som delägare. Från och med år 2012 blev Landstinget i Östergötland regional kollek- tivtrafikmyndighet med ansvar för all regional kollek- tivtrafik i länet. Kollektivtrafiken drivs i bolagsform av AB Östgötatrafiken som från år 2012 är ett av regionen helägt bolag som ansvarar för upphandling av privata utförare, samordning och uppföljning.

TvNo Textilservice AB (konsolideras)

Bolaget bildades 1978 av landstingen i Östergötland och Jönköpings län samt Norrköpings kommun. Re- gionens andel uppgår till 49 procent. Bolagets verk- samhet är att bedriva tvätter- och textiluthyrnings- verksamhet. Verksamheten ska tillgodose behovet av rent tvättgods huvudsakligen för offentligfinansierad verksamhet i Östergötlands och Jönköpings län.

Energikontoret Östra Östergötland AB (konsolideras)

Bolaget har övertagits från Regionförbundet Östsam i samband med bildandet av Region Östergötland 2015. Regionens andel uppgår till 100 procent. Bola- get ska verka för en hållbar energianvändning och

hållbara transporter i regionen, samt informera om energieffektivisering och ökad användning av förny- bara energikällor.

ALMI Företagspartner Östergötland AB (konsolideras)

Bolaget har övertagits från Regionförbundet Östsam i samband med bildandet av Region Östergötland 2015. Regionens andel uppgår till 49 procent och res- terande 51 procent ägs av det statliga moderbolaget. Det övergripande målet är att främja utveckling av konkurrenskraftiga små och medelstora företag och stimulera nyföretagande i syfte att skapa tillväxt och förnyelse i näringslivet.

AB Kinda Kanal

Sedan 1985 äger landstinget aktier i aktiebolaget Kinda Kanal tillsammans med Linköpings kommun och Kinda kommun. Regionens andel uppgår till 47 procent. Bolagets verksamhet är att vidmakthålla kan- alen och mot avgift hålla denna öppen för trafik samt driva därmed förenlig verksamhet.

Scenkonstbolag (under bildande)

Under våren 2015 har Region Östergötland, Norrkö- pings och Linköpings kommuner beslutat att bilda ett gemensamt bolag som omfattar de verksamheter som idag drivs i Stiftelsen Östergötlands länsteater och Norrköping Symfoniorkester AB. Bolaget förslås få namnet Scenkonstbolaget i Östergötland AB. Syftet med bolaget är att skapa förutsättningar för förbät- trade verksamheter, utökat samarbete och ett långsik- tigt ekonomiskt engagemang från ägarna. Regionens ägarandel är tänkt att vara 52 procent.

Regionens uppdragsföretag

Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling

Kommunalförbundets medlemmar är de sju lands- ting/regioner som innehar universitetssjukhus, Landstinget i Uppsala län, Region Östergötland, Region Skåne, Stockholms läns landsting, Västerbot- tens läns landsting, Västra Götalandsregionen samt Örebro läns landsting. Kommunalförbundet bildades år 2006 och dess ändamål är att skapa förutsättningar för och genomföra en gemensam investering samt drift av en anläggning för avancerad strålbehandling. Verksamheten ska drivas i Uppsala av Skandionklini- ken och den första patienten kommer att behandlas 2015. Regionens andel uppgår till 14 procent.

⁵ Regionens andel är bestämmande eller har betydande inflytande - mer än 20 procentig röstandel (varav Dotterföretag > 50 procent, Intresseföretag 20-50 procent).

⁶ Regionens andel är inte bestämmande eller har betydande inflytande - mindre än 20 procent röstandel.

Inera AB

Regionen är tillsammans med andra landsting och regioner delägare i Inera AB (f.d. Sjukvårdsrådgivning- en SVR AB). Bolagets uppgift är att sprida kunskap och information om hälsa och sjukvård till allmänheten och att erbjuda medborgarna råd om vård på telefon och webb dygnet runt.

Patientförsäkringen LÖF

Patientförsäkringen LÖF är ett av sjukvårdshuvudmännen bildat försäkringsbolag. Bolaget åtar sig att enligt patientskadelagen lämna patientskadeersättning för personskada som orsakats patient i samband med av försäkringstagaren i Sverige bedriven hälso- och sjukvård. Samtliga landsting och regioner är delägare i bolaget.

Transitio AB

Transitio AB är ett samägt bolag av samtliga landsting/regionala kollektivtrafikmyndigheter. Bolagets uppgift är att upphandla och finansiera för att förse ägarna med tåg och reservdelar. Bolaget bildades 1999 av trafikhuvudmännen men ägarstrukturen förändrades under 2012. Det var också då som Landstinget i Östergötland blev delägare med en ägarandel på 5 procent.

Mälardalstrafik MÄLAB

Ansaret för tågtrafiken i Östra Sverige är ett gemensamt ansvar mellan de regionala kollektivtrafikmyndigheterna i Stockholms län, Uppsala län, Västmanlands län, Sörmlands län, Örebro län och Östergötlands län. MÄLAB's uppdrag är förvaltning och utveckling av regional tågtrafik. I uppdraget ingår förutom att förvalta nuvarande avtal samt utveckla tågtrafiken på kort sikt, även planering av tågtrafik i ett längre perspektiv. Regionen äger 13 procent.

Nyköping – Östgötalänken AB

Bolaget har övertagits från Regionförbundet Östsam i samband med bildandet av Region Östergötland 2015. Regionen äger bolaget till 18,6 procent. Övriga ägare är berörda kommuner och regionförbund utmed den tänkta sträckningen. Bolagets uppgift är att verka för att en ny järnvägsutbyggnad, "Ostlänken", med dubbelspår och höghastighetsstandard mellan Järna och Linköping.

Samverkansprojekt E 22 AB

Bolaget har övertagits från Regionförbundet Östsam i samband med bildandet av Region Östergötland 2015. Regionen äger bolaget till 20 procent. Övriga ägare är regionförbunden/regionerna utmed väg

E22, samt Sydsvenska Industri- och Handelskammaren. Bolagets ska verka för en utbyggnad och upp- rustning av väg E22 till lägst fyrfältstandard mellan Norrköping och Trelleborg.

Östsvenska Yrkeshögskolan AB

Bolaget har övertagits från Regionförbundet Östsam i samband med bildandet av Region Östergötland 2015. Regionen äger bolaget till 8,3 procent. Övriga andelar ägs av 11 kommuner inom länet. Bolaget bedriver utbildningsverksamhet med särskilt fokus på yrkeshögskoleutbildning, samt konsultverksamhet med koppling till utbildningsverksamhet.

Industrikompetens i Östergötland AB

Bolaget har övertagits från Regionförbundet Östsam i samband med bildandet av Region Östergötland 2015. Regionen äger bolaget till 4 procent. Övriga ägare är Linköpings kommun (5 procent) och näringslivet i regionen tillsammans (91 procent). Bolagets verksamhet är att stödja arbetsgivare i privat och offentlig verksamhet genom direkt bemanning, rekrytering, utbildning och kompetensförsörjning. Bolaget ska även bidra till att bygga upp nödvändiga nätverk och arenor inom området.

Stiftelser och samordningsförbund

Stiftelsen Östgötamusiken

Stiftelsen, som tillkom 1987, har att svara för de statliga resurser som enligt särskild överenskommelse med staten överförts till landstinget och att därigenom främja det regionala musiklivet.

Stiftelsen Östergötlands Länsteater (Östgötateatern)

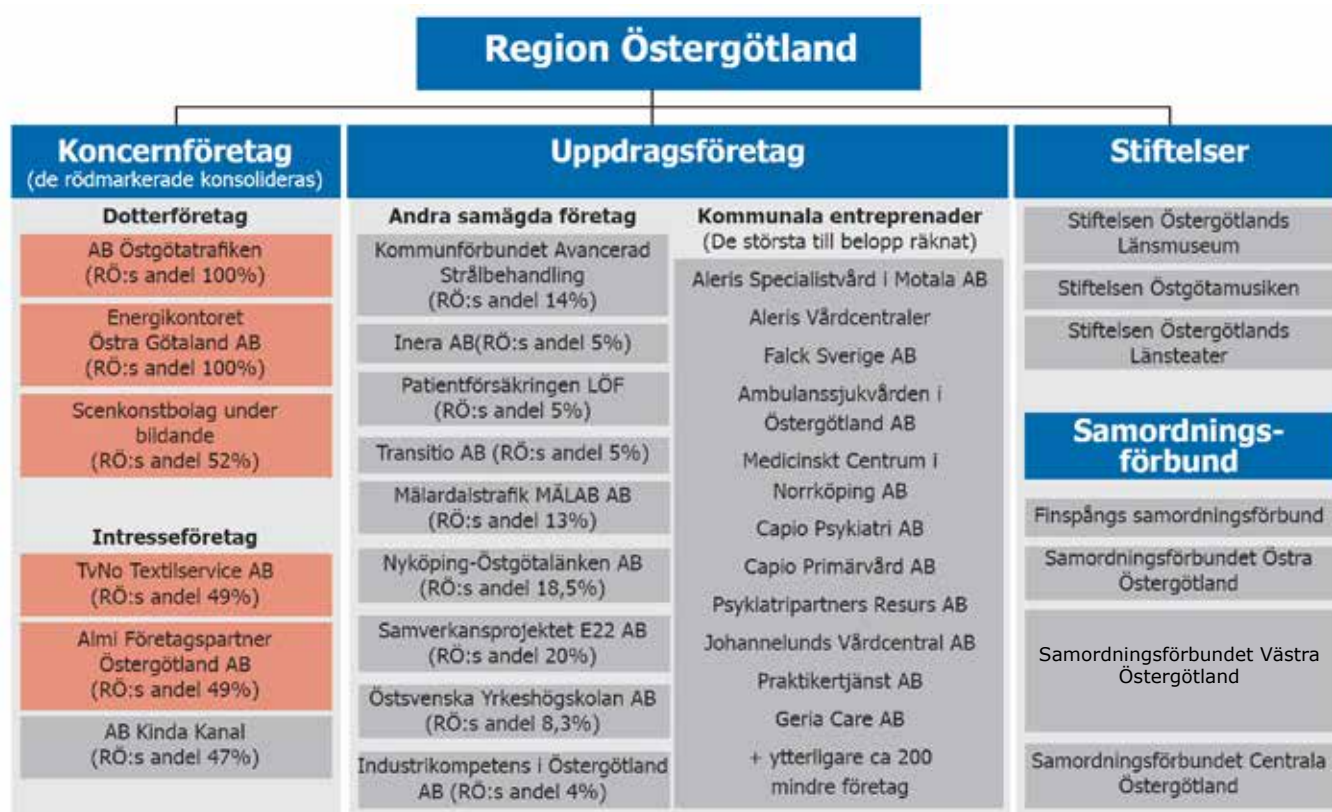
Landstinget bildade stiftelsen 1980 tillsammans med Linköpings och Norrköpings kommuner. Enligt stadgarna syftar verksamheten till att inom Östergötland med fast ensemble och på annat sätt främst driva eller organisera konstnärlig teaterverksamhet.

Stiftelsen Östergötlands länsmuseum (Östergötlands museum)

Stiftelsen bildades 1983 av landstinget, Stiftelsen Linköpings stadsmuseum för skön konst, Östergötlands Fornminnes- och museiförening samt Linköpings kommun. Dess syfte är att inom länet bedriva och främja kulturminnesvård och övrig museiverksamhet samt att förvalta stiftelsens fastigheter och samlingar och att hålla dem tillgängliga för allmänheten.

**Samordningsförbundet Östra Östergötland,
Samordningsförbundet Centrala Östergötland,
Samordningsförbundet Västra Östergötland
samt Finspångs samordningsförbund.**

Samordningsförbunden har bildats vid olika tidpunkter under perioden 2005-2009, med stöd av lagen om finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet. I respektive samordningsförbund ingår Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, berörda kommuner och Landstinget i Östergötland. Samordningsförbundens ändamål är att finansiera och utveckla insatser som skapar förutsättningar för invånare i yrkesverksam ålder att kunna uppnå eller förbättra förmågan att utföra förvärvsarbete. Fullmäktige antog år 2014 ”Generella riktlinjer vad avser finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet” som beskriver landstingets samlade strategi för samordningsförbunden. Dessa kan komma att revideras av hälso- och sjukvårdsnämnden under budgetperioden.

Figur 5: Region Östergötlands samlade verksamhet 2015-01-01

Bilaga 2 - Den politiska styrningen

Politiskt styrd organisation

Region Östergötland är en politiskt styrd organisation. Det innebär att det är invånarna i Östergötland som vart fjärde år, i allmänna val, väljer vilka politiker som ska sitta i regionfullmäktige.

Den nuvarande mandatperioden sträcker sig från den 15 oktober 2014 till och med den 15 oktober 2018.

Region Östergötlands uppdrag

Region Östergötlands mest omfattande uppdrag är att erbjuda befolkningen en bra hälso- och sjukvård och tandvård.

Regionen ska leda det regionala utvecklingsarbetet för en långsiktig och hållbar utveckling i regionen genom sitt ansvar för regionala uppgifter och uppdraget att genomföra åtgärder inom områden som samhällsplanering, infrastruktur, kompetensförsörjning, företagande, besöksnäring, kultur, folkbildning och folkhälsa.

Regionen ansvarar för all kollektivtrafik i länet och har rollen att som regional kollektivtrafikmyndighet ansvara för att utveckla en attraktiv och effektiv kollektivtrafik.

Regionens uppdrag regleras av kommunallagen, hälso- och sjukvårdslagen, tandvårdslagen, patientlagen, lagen om kollektivtrafik, lagen om regionalt utveck-

lingsansvar i vissa län samt annan lagstiftning som är relevant för verksamheten.

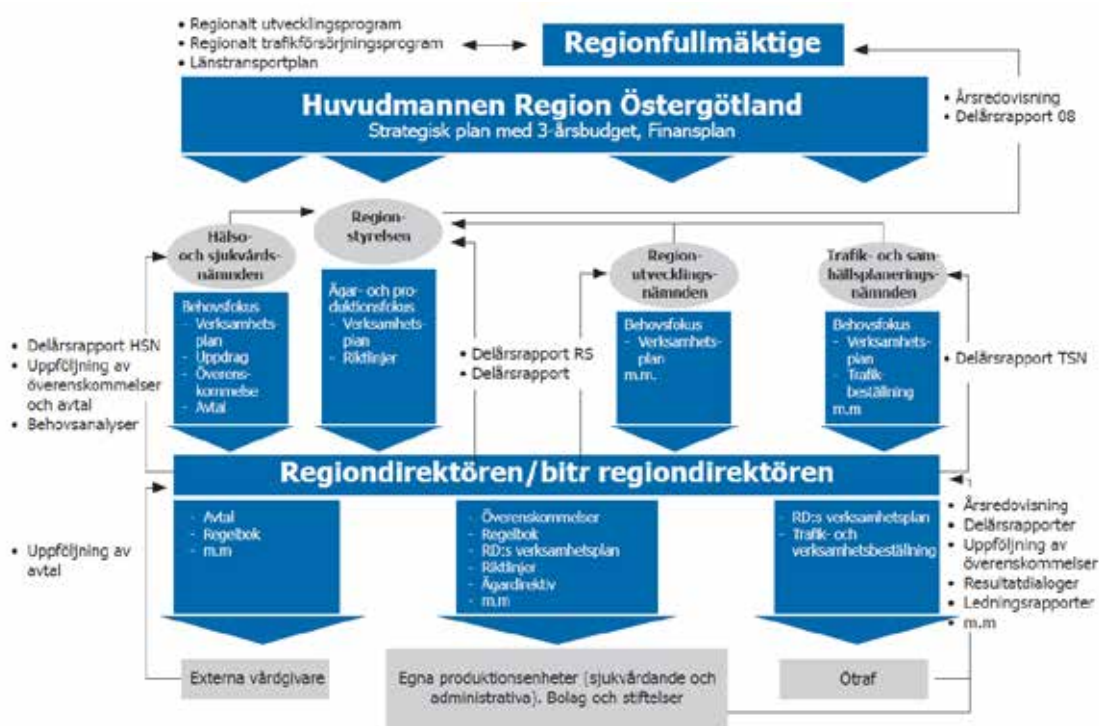
Struktur och ansvar

I en politiskt styrd organisation ska skiljelinjen mellan politikernas och verksamhetens uppgifter vara tydlig. Det är de förtroendevaldas uppgift att ange mål på kort och lång sikt, fördela resurserna och att följa upp resultaten i förhållande till de uppsatta målen.

Verksamhetens uppgift är att genomföra de insatser som krävs för att uppnå de mål som beslutats politiskt. Detta innebär att verksamhetens styrning har sin utgångspunkt i politiska beslut som kompletteras och förtydligas så att de kan genomföras på lokal nivå.

Regionfullmäktige är regionens högsta beslutande organ och fastställer långsiktiga mål, skattesats och ekonomiska ramar för regionens verksamhet. Därutöver beslutar fullmäktige om riktlinjer i viktiga principiella och strategiska frågor. Fullmäktige följer upp verksamheten genom delårsrapport efter augusti och årsredovisning.

Regionstyrelsen är styrelse för regionens samlade verksamheter och ansvarar för att dessa uppfyller kraven på god produktivitet, effektivitet och kvalitet. Regionstyrelsen har också uppdraget att utöva ägarrollen och tillsynen över regionens egna bolag, i

Figur 6: Den regionövergripande styrningen

första hand genom bolagsordning, ägardirektiv och tillsyn.

Hälso- och sjukvårdsnämndens styrning utgår från en beställar- utförarmodell. Nämnden ska i sin beställarroll verka för en bra hälsa hos befolkningen och en bra hälso- och sjukvård med fokus på medborgarnas behov.

Regionutvecklingsnämnden ansvarar för regionala tillväxt- och utvecklingsfrågor inom områdena kompetensförsörjning, företagsutveckling och tillväxt, kultur och kreativitet samt folkhälsa.

Trafik- och samhällsplaneringsnämnden ansvarar för regionala tillväxt- och utvecklingsfrågor inom samhällsplanering, kollektivtrafik, infrastruktur, landsbygdsutveckling och miljö. Nämnden är också regional kollektivtrafikmyndighet.

Regiondirektören ansvarar för den samlade organisationen och för att verksamheten drivs och utvecklas professionellt. Regiondirektören har det övergripande ansvaret för att, genom erforderliga verkställighetsbeslut, se till att de politiskt fastställda målen uppnås inom den politiskt fastställda ekonomiska ramen.

Styrningslogiken

Regionens politiska organ och dess produktionsenheter använder en gemensam metod, balanserad verksamhetsstyrning, för att skapa en tydlig styrningslogik som sträcker sig från politik till praktik. Detta skapar en gemensam grundval och struktur för planering och uppföljning där var och en ska kunna se sin roll i ett större sammanhang. Styrkortsstrukturen är

utgångspunkten för den samlade regionövergripande styrningen och strukturen löper som en röd tråd i regionens samlade styrdokument. Den samlade styrningens övergripande inslag är:

- *Regionfullmäktiges strategiska plan med treårsbudget*
- *Regionstyrelsens verksamhetsplan*
- *Hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhetsplan*
- *Regionutvecklingsnämndens verksamhetsplan*
- *Trafik- och samhällsplaneringsnämndens verksamhetsplan*
- *Regionens mål- och uppföljningsdokument*

I praktiken har dessa styrdokument, vart och ett, en självständig roll i styrningen men de utgör samtidigt ett bidrag till regionens samlade planerings- och uppföljningsprocess som i sin helhet följs upp i delårsrapporter och årsredovisning.

Med utgångspunkt i fullmäktiges vision, strategiska mål och framgångsfaktorer beskriver regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, regionutvecklingsnämnden och trafik- och samhällsplaneringsnämnden, i sina respektive verksamhetsplaner, handlingsinriktade insatsområden, av politisk karaktär, som markerar vilka insatser som är angelägna att genomföra för att uppfylla de framgångsfaktorer som regionfullmäktige har redovisat. För att ytterligare öka verksamhetsplanernas styreffekt ska styrelse och nämnder också ange vilket uppföljningsbehov som man efterfrågar under året.

I regionens mål- och uppföljningsdokument kompletteras mål, framgångsfaktorer och insatsområden med målsatta nyckelindikatorer och resultatmätt som ska bidra till en väl underbyggd värdering av måluppfyllelsen för respektive strategiskt mål.

Figur 7: Den övergripande styrningens aktörer och begrepp

Bilaga 3 – Resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning 2016-2018

Resultaträkning fullfondering

Löpande priser - resultaträkningen inkl sammanställd redovisning med resultat = 0

	Region Östergötland			Sammanställd redovisning		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Verksamhetens intäkter	2 981	3 116	3 215	3 581	3 736	3 855
Verksamhetens kostnader	-14 285	-14 858	-15 232	-14 815	-15 408	-15 802
Avskrivningar	-590	-630	-660	-650	-690	-720
Verksamhetens nettokostnad	-11 894	-12 372	-12 677	-11 884	-12 362	-12 667
Skatteintäkter	9 527	9 942	10 364	9 527	9 942	10 364
Generella statsbidrag	1 694	1 740	1 771	1 694	1 740	1 771
Generella statsbidrag - läkemedel	1 014	1 029	1 044	1 014	1 029	1 044
Finansiella intäkter	210	192	170	210	192	170
Finansiella kostnader	-311	-496	-672	-321	-506	-682
Resultat efter finansnetto	240	35	0	240	35	0
Extraordinära intäkter	0	0	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0	0	0
Årets resultat	240	35	0	240	35	0

Kassaflödesanalys fullfondering

Löpande priser

Region Östergötland**2016 2017 2018****Sammanställd redovisning****2016 2017 2018****DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN**

Årets resultat	240	35	0	240	35	0
Justering för av- och nedskrivning	610	650	680	650	690	720
Justering för gjorda avsättningar pensioner	147	390	601	167	410	621
Justering för övriga avsättningar						
Justering för ianspråktaga avsättningar						
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster						
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	997	1 075	1 281	1 057	1 135	1 341
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	167			167		
Ökning/minskning förråd och varulager						
Ökning/minskning kortfristiga skulder	142	20	20	142	20	20
Kassaflöde från den löpande verksamheten	1 306	1 095	1 301	1 366	1 155	1 361

INVESTERINGSVERKSAMHETEN

Investering i immateriella anläggningstillgångar						
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar						
Investering i materiella anläggningstillgångar	-2 010	-1 910	-1 870	-2 070	-1 970	-1 930
Försäljning av materiella anläggningstillgångar						
Investering i finansiella anläggningstillgångar						
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar						
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-2 010	-1 910	-1 870	-2 070	-1 970	-1 930

FINANSIERINGSVERKSAMHETEN

Nyupptagna lån						
Amortering av skuld						
Ökning långfristiga fordringar						
Minskning av långfristiga fordringar						
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0	0	0	0	0	0
Justering av ingående eget kapital						
Årets kassaflöde	-704	-815	-569	-704	-815	-569
Likvida medel vid årets början	6 364	5 660	4 845	6 595	5 891	5 076
Likvida medel vid årets slut	5 660	4 845	4 276	5 891	5 076	4 507

Balansräkning fullfondering

Löpande priser

	Region Östergötland			Sammanställd redovisning		
TILLGÅNGAR	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	40	40	40	40	40	40
Byggnader	5 325	5 913	6 363	5 325	5 913	6 363
Mark	67	67	67	67	67	67
Inventarier	300	350	400	400	450	500
Datorutrustning	70	70	70	70	70	70
Medicinskt teknisk apparatur	750	800	800	750	800	800
Byggnadsinventarier	2 514	3 077	3 767	2 514	3 077	3 767
Bilar och andra transportmedel	3	3	3	503	503	503
Jord-, skogs- och trädgårdsmaskiner	4	4	4	4	4	4
Konst	51	60	60	51	60	60
Aktier, andelar, bostadsrätter	20	20	20	10	10	10
Långfristiga fordringar						
Summa anläggningstillgångar	9 144	10 404	11 594	9 734	10 994	12 184
Omsättningstillgångar						
Förråd	150	150	150	150	150	150
Kundfordringar	255	255	255	205	205	205
Övriga kortfristiga fordringar	140	140	140	140	140	140
Förutbetalda kostnader o upplupna intäkter	400	400	400	450	450	450
Kortfristiga placeringar	5 460	4 645	4 076	5 460	4 645	4 076
Kassa och bank	200	200	200	431	431	431
Summa omsättningstillgångar	6 605	5 790	5 221	6 836	6 021	5 452
Summa tillgångar	15 749	16 194	16 815	16 570	17 015	17 636
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Eget kapital						
Balanserat eget kapital	275	515	550	496	736	771
Justerat eget kapital						
Årets resultat	240	35	0	240	35	0
Summa eget kapital x)	515	550	550	736	771	771
Avsättningar						
Pensionsskuld	12 283	12 673	13 274	12 303	12 693	13 294
Övriga avsättningar	34	34	34	34	34	34
Summa avsättningar	12 317	12 707	13 308	12 337	12 727	13 328
Långfristiga skulder						
Långfristiga lån				450	450	450
Summa långfristiga skulder	0	0	0	450	450	450
Kortfristiga skulder						
Leverantörsskulder	950	950	950	1 000	1 000	1 000
Personalens skatter, avgifter mm	130	140	150	135	145	155
Semesterlöneskuld	430	440	450	435	445	455
Upplupna kostnader o förutbetalda intäkter	950	950	950	1 000	1 000	1 000
Övriga kortfristiga skulder	457	457	457	477	477	477
Summa kortfristiga skulder	2 917	2 937	2 957	3 047	3 067	3 087
Summa skulder, avsättningar	15 234	15 644	16 265	15 834	16 244	16 865
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	15 749	16 194	16 815	16 570	17 015	17 636
x) därav: rörelsekapital	3 688	2 853	2 264	3 789	2 954	2 365
anläggningskapital	-3 173	-2 303	-1 714	-3 053	-2 183	-1 594

Bilaga 4 - Regionbidrag för regionstyrelsen, Hälso- och sjukvårdsnämnden, Regionutvecklingsnämnden och Trafik- och samhällsplaneringsnämnden 2016-2018

REGIONBIDRAG PER STYRELSE/NÄMND

Belopp i tusentals kronor	2016	2017	2018
Regionstyrelsen	753 281	752 281	752 281
Hälso- och sjukvårdsnämnden	10 274 497	10 274 497	10 274 497
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	792 410	771 865	771 865
Regionutvecklingsnämnden	215 897	215 897	215 897
Summa Regionbidrag	12 036 085	12 014 540	12 014 540

REGIONSTYRELSEN

Belopp i tusentals kronor

Sammanställning av Regionbidrag	2016	2017	2018
Regionbidrag år 2016 enligt Treårsbudget 2016-2018	774 483	774 483	774 483
Förändringar beslutade i tidigare Treårsbudget/Finansplan (se nedan)		-1 000	-1 000
Rampåverkande beslut (se nedan):	-21 444	-21 444	-21 444
Regionbidrag enligt beslut	753 039	752 039	752 039

Förändrat Regionbidrag

Revisorer, index 2016	242	242	242
Summa	242	242	242

Totalt Regionbidrag	753 281	752 281	752 281
----------------------------	----------------	----------------	----------------

Specifikation av förändringar beslutade i tidigare

Treårsbudget/Finansplan (RS)

Avgår BI-projekt (totalt 60 mkr)		-1 000	-1 000
Summa	0	-1 000	-1 000

Specifikation av rampåverkande beslut efter

Treårsbudget/Finansplan (RS)

Nytt driftavtal fastighetsförvaltningen	Bokslutrapport 2014	-201	-201	-201
Omfördelning RS/HSN (Stationär bevakning)	Bokslutrapport 2014	-2 089	-2 089	-2 089
Utökad ers för region kris- och katastrofmedicinsk b	LiÖ 2014-1159	1 600	1 600	1 600
Upphörande av avtal RÖ och LiU lokaler (obj 463)	RS 150128 (§33)	-20 754	-20 754	-20 754
Summa		-21 444	-21 444	-21 444

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN

Belopp i tusentals kronor

Sammanställning av Regionbidrag	2016	2017	2018
Regionbidrag år 2016 enligt Treårsbudget 2016-2018	10 106 589	10 106 589	10 106 589
Förändringar beslutade i tidigare Treårsbudget/Finansplan (se nedan)			
Rampåverkande beslut (se nedan):	32 908	32 908	32 908
Regionbidrag enligt beslut	10 139 497	10 139 497	10 139 497

Förändrat Regionbidrag				
Förstärkning vård		100 000	100 000	100 000
Läkemedel - Hepatit C	RS 150513	35 000	35 000	35 000
Summa		135 000	135 000	135 000

Totalt Regionbidrag	10 274 497	10 274 497	10 274 497
----------------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Specifikation av förändringar beslutade i tidigare Treårsbudget/Finansplan (HSN)

-			
Summa	0	0	0

Specifikation av rampåverkande beslut efter Treårsbudget/Finansplan (HSN)

Omfördelning RS/HSN (Stationär bevakning)	Bokslutrapport 2014	2 089	2 089	2 089
Ersättning till NSC jourlinje för kirurgi och ortoped	Bokslutrapport 2014	3 000	3 000	3 000
Nytt driftavtal fastighetsförvaltning	Bokslutrapport 2014	2 239	2 239	2 239
Ökad ersättning NSÖ	RS 2015-90 (§50)	25 000	25 000	25 000
Förändrat kostnadsansvar för C/G-bågar	RS 2015-417	580	580	580
Summa		32 908	32 908	32 908

TRAFIK- OCH SAMHÄLLSPLANERINGSNÄMNDEN

Belopp i tusentals kronor

Sammanställning av Regionbidrag	2016	2017	2018
Regionbidrag år 2016 enligt Treårsbudget 2016-2018	775 910	775 910	775 910
Förändringar beslutade i tidigare Treårsbudget/Finansplan (se nedan)		-24 945	-24 945
Rampåverkande beslut (se nedan):			
Regionbidrag enligt beslut	775 910	750 965	750 965
Förändrat Regionbidrag			
Justerad ram	16 500	20 900	20 900
Summa	16 500	20 900	20 900
Totalt Regionbidrag	792 410	771 865	771 865

Specifikation av förändringar beslutade i tidigare**Treårsbudget/Finansplan (TSN)**

Justerad ram treårsbudget/finansplan	0	-24 945	-24 945
Summa	0	-24 945	-24 945

Specifikation av rampåverkande beslut efter**Treårsbudget/Finansplan (TSN)**

-			
Summa	0	0	0

REGIONUTVECKLINGSNÄMNDEN

Belopp i tusentals kronor

Sammanställning av Regionbidrag	2016	2017	2018
Regionbidrag år 2016 enligt Treårsbudget 2016-2018	214 577	214 577	214 577
Förändringar beslutade i tidigare Treårsbudget/Finansplan (se nedan)			
Rampåverkande beslut (se nedan):	1 320	1 320	1 320
Regionbidrag enligt beslut	215 897	215 897	215 897
Förändrat Regionbidrag			
-			
Summa	0	0	0
Totalt Regionbidrag	215 897	215 897	215 897

Specifikation av förändringar beslutade i tidigare**Treårsbudget/Finansplan (RUN)**

Summa	0	0	0
-------	---	---	---

Specifikation av rampåverkande beslut efter**Treårsbudget/Finansplan (RUN)**

Statlig bidrag kultur	RS 2015-189 (§51)	1 320	1 320	1 320
Summa		1 320	1 320	1 320

Bilaga 5 - Total sammanställning av regionstyrelsen - regionbidrag och koncerngemensamt påslag

Total sammanställning av regionstyrelsen - regionbidrag och regiongemensamt påslag

Budget 2016

(tkr)

	Regionbidrag	Regiongem.	Totalt
	2016	2016	2016
Politisk ledning	54 044		54 044
Ledningsstab	148 126	6 456	154 583
Landstingsgemensamma verksamheter/projekt	137 084	344 595	481 679
Särskilt riktade medel	20 537		20 537
ST-läkare	40 585		40 585
AT-läkare	53 824		53 824
Landstingets revisorer	9 197		9 197
Forskning och utveckling	289 883		289 883
Summa	753 281	351 051	1 104 333

Bilaga 6 – Resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning 2016-2018 (blandmodellen)

Bilaga 7 – Översikt strategier och framgångsfaktorer

Vid varje framgångsfaktor anges ansvarig nämnd. RS=regionstyrelsen, HSN=hälsa- och sjukvårdsnämnden, TSN=trafik- och samhällsplaneringsnämnden, RUN=regionutvecklingsnämnden.

PERSPEKTIV - SAMHÄLLE		RS	HSN	TSN	RUN
4.1 Aktivt regionalt ledarskap					
	Väl fungerande samråd och samverkan med länets kommuner	•	•	•	•
	God samverkan med andra samhällsaktörer	•	•	•	•
	Region Östergötland visar sitt ledarskap i den regionala utvecklingen	•	•	•	•
4.2 Starkt ekonomisk tillväxt					
	Regionen stödjer och främjar etablering och utveckling av fler små och medelstora företag i Östergötland				•
	Nära samarbete med näringslivets olika organisationer	•			•
	Dialog med studenter och unga entreprenörer kring tillväxtfaktorer				•
	Fortsatt utveckling av regionens företagskluster för gröna näringar, Vreta Kluster				•
	Inrätta "Innovationssluss kultur" för att främja ökat företagande inom de kulturella och kreativa näringarna i Östergötland				•
	Regionen sätter särskilt fokus på områden identifierade via smart specialisering				•
	Företag ser Östergötland som en attraktiv plats för sitt huvudkontor				•
	Region Östergötland skapar mötesplatser/arenor där hälso- och sjukvård och andra utvecklingsområden kan mötas	•	•		
4.3 Attraktiv region att besöka och flytta till					
	Regionen främjar utveckling och etablering av verksamheter som gör Östergötland till en attraktiv region att flytta till	•	•	•	•
	Regionen arbetar aktivt med en strategi för den regionala besöksnäringen, som bidrar till att utveckla och stärka regionala resmål				•
	Arrangörer av stora konferenser och kongresser ser Östergötland som en naturlig region att förlägga arrangemang i				•
	Rikt kulturliv som attraherar både företag och medborgare				•
	Kulturarv och natur blir tydligare profilfrågor i den externa marknadsföringen av Östergötland				•
4.4 Möjligt att leva och bo i hela länet					
	God ömsesidig förståelse för att stad och landsbygd inte är varandras motsatser utan starkt beroende av varandra	•	•	•	•
	Försök med riktad satsning med utökad kollektivtrafik på strategiskt viktiga landsbygdslinjer			•	
	Attraktivt utbud av samhällsservice, kultur och fritidsutbud på landsbygden			•	•
	God telekommunikation både på landsbygd och i tätort via bredbands- och mobilnät			•	
	Tillgång till vårdcentralverksamhet i varje kommun och större tätort		•		
	Digital agenda för att stärka IT-kompetensen hos länets invånare	•			•
	En infrastruktur som möter dagens och morgondagens behov			•	
4.5 Hög utbildningsnivå och framgångsrik kompetensförsörjning					
	Regionen har ett nära samarbete med kommuner, universitet, bildningsförbund och andra utbildningsanordnare	•			•
	Aktiv medverkan i kompetensförsörjning för framtida områden	•			•
4.6 Bra och jämlik hälsa					
	Skapa förutsättningar för att människor ska känna tilltro till egen förmåga, tillit till andra, hopp och framtidstro	•	•	•	•
	Bra och jämlik hälsa ges hög prioritet och integreras i samråd med kommunerna i alla politikområden, bland annat i styrdokument och handlingsplaner	•	•	•	•
	Hög kunskap och medvetenhet, inom olika samhällsarenor, om skillnader i hälsa genom en återkommande, systematisk analys, uppföljning och utvärdering av beslut, arbetssätt och insatser avseende effekter på hälsa och skillnader i hälsa				•
	Aktivt utveckla förhållningssätt och arbetsmetoder kring sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande arbete		•		
	En stark idrottsrörelse med ett tydligt och målinriktat stöd				•

PERSPEKTIV - SAMHÄLLE		RS	HSN	TSN	RUN
4.7 Miljömässigt hållbar region					
	Samordna omställning till förnyelsebara energikällor och verka för ökad energieffektivisering			•	
	Använda regionens Energikontor i samverkan mellan olika intressenter			•	
	En väl utbyggd kollektivtrafik som ger fördelar att använda jämfört med bilen			•	
	Fysiskt planeringsarbete som skapar förutsättningar för ett hållbart nyttjande av naturens resurser			•	
4.8 Aktiv medverkan i en större geografi					
	Aktivt EU-kontor som påverkar beslut och inriktningar på kommande satsningar inom EU	•			
	Associerat medlemskap i Mälardalsrådet	•		•	•
	Fortsatt utveckling av arbetet med EU:s strukturfondsområden				•
	Aktivt ansökningsförfarande när det gäller EU:s tillämpliga fondprogram	•	•	•	•
	Region Östergötland deltar i AER:s alla kommittéer	•	•	•	•
	Medverka i förverkligandet av Götalandsbanan	•		•	
	Delta i regionbildningsprocessen tillsammans med SKL	•	•	•	•
	Aktiv och strukturerad samverkan inom Sydöstrasjukvårdsregionen	•	•		
PERSPEKTIV - MEDBORGARE		RS	HSN	TSN	RUN
5.1 Trygg och säker hälso- och sjukvård med hög kvalitet					
	Aktivt arbete för att säkerställa jämlik vård		•		
	Utveckla en nollvision för vårdskador		•		
	Stärkt patientsäkerhet genom fokus på sex huvudområden; kommunikation, läkemedel, vårdrelaterade infektioner, omvårdnad, vårdprocesser och medicinsk teknik		•		
	Aktivt arbeta för att minska förekomsten av vårdrelaterade infektioner (VRI)		•		
	Medicinsk kvalitet som står sig väl i nationell och internationell jämförelse		•		
5.2 Hög tillgänglighet till hälso- och sjukvården					
	Enkelt att komma i kontakt med vården		•		
	Vård i rätt tid med hänsyn till patientens önskemål		•		
	Inrätta en regional tillgänglighetssatsning med den nationella "kömiljarden" som modell		•		
	Öka möjligheten att kommunicera med vården via olika kanaler		•		
	Tydliga processer som gör att vården hänger ihop för den enskilde patienten		•		
	Patienter med kroniska eller komplexa sjukdomar ska ha en utsedd kontaktperson inom specialistvården		•		
	Skapa förutsättning för ett mobilt team som kan genomföra hälsoundersökningar och ge vård på, framförallt, flyktingförläggningar		•		
5.3 Delaktiga och nöjda patienter					
	Rätt och relevant information till patienter, anhöriga och medborgare		•		
	Tydlig information som patienten kan ta med sig		•		
	I alla vårdssituationer ska största möjliga delaktighet och valfrihet eftersträvas för patienten		•		
	Aktivt arbeta för att säkerställa jämlik vård		•		
	Etablering av flera vårdvalssystem		•		
5.4 Goda resmöjligheter i kollektivtrafiken					
	Lätt att planera, betala och färdas i kollektivtrafiken, både privat och i tjänsten			•	
	Utvecklad Skärgårdstrafik			•	
	Ökad andel anropsstyrd kollektivtrafik			•	
	Resenärer med funktionsnedsättning ska kunna känna sig trygga med, och använda sig av, kollektivtrafiken fullt ut			•	
	Genomför försök med cykel på tåg			•	
	Barn och ungdomar som lär sig uppskatta kollektivtrafiken och fortsätter resa som vuxna			•	
	Fler omstigningspunkter i det regionala stomlinjenätet			•	

PERSPEKTIV - MEDBORGARE		RS	HSN	TSN	RUN
5.5 Regional kultur med brett utbud som når många					
	Fler besökare till Östergötlands regionala kulturinstitutioner				•
	Permanent verksamhet kring regionala dans- och filmfrågor				•
	Samarbete mellan kulturinstitutioner, kulturutövare och näringsliv				•
	Regional kulturgaranti för barn och unga				•
	Utveckla arbetet med kultur för äldre.				•
5.6 Bra regional utbildning och effektivt främjande av entreprenörskap					
	Utvecklar befintliga och identifierar nya utvecklingsområden för Naturbruks-gymnasiet och Lunnevals folkhögskola				•
	Utvecklar möjligheterna för fler unga att pröva entreprenörskap genom ex Ung Företagsamhet och Framtidsfrön				•
	Samverkar med andra aktörer för att utveckla kompetensplattformen för att bättre identifiera framtida kompetensbehov				•
	Deltar i arrangemang som stimulerar till entreprenörskap och innovationer				•
5.7 Bra kunskap och delaktighet bland medborgarna avseende Region Östergötlands uppdrag och verksamhet					
	Aktivt informera och kommunicera för att tydliggöra hela regionens uppdrag och utmaningar för medborgarna	•	•	•	•
	Kontinuerliga brukar- och medborgardialoger kring regionens verksamhet		•	•	•
PERSPEKTIV - PROCESS		RS	HSN	TSN	RUN
6.1 Bra kännedom om och strategier för framtida utmaningar					
	Regelbundna omvärldsanalyser som resulterar i handlingsplaner (inom alla områden)	•	•	•	•
	Aktivt arbeta med strategier för Horizon 2020	•	•	•	•
	Implementering av ny forskning och teknik	•			
6.2 Kunskapsbaserad och kvalitetssäkrad verksamhet					
	Högt deltagande i kvalitetsregister och Öppna jämförelser	•	•	•	
	Region Östergötland deltar i Kollektivtrafikbarometern			•	
	Väl utvecklad internkontroll som är känd i organisationen	•			
	Regionstyrelsen och nämnder arbetar strukturerat med att implementera lagar och förordningar i verksamheten och följer riktlinjer med mera	•	•	•	•
6.3 Effektiv och sammanhållen verksamhet med individens behov i centrum					
	Utveckla och implementera metoder för värdebaserad vård	•	•		
	Utveckla och implementera metoder för personcentrerad vård	•	•		
	Utveckla resursfördelningsprocessen i syfte att stimulera effektivitet och utveckling inom hälso- och sjukvården samt stärka behovsstyrningen		•		
	God samverkan och strukturerade samråd mellan region, kommuner samt andra aktörer, på alla nivåer	•	•	•	•
	En resurseffektiv kollektivtrafik med största möjliga nytta			•	
	Genreövergripande samarbete mellan konstområden och aktörer				•
6.4 Innovativt och systematiskt förbättringsarbete inom hälso- och sjukvården					
	Förbättringsarbete enligt LEAN-modellen används i hela organisationen	•	•		
	Nyttjande av andra vårdgivare och driftsformer som stimulerar utveckling och förnyelsearbete		•		
	Förbättrade stödfunktioner till vårdcentraler i regionens egen regi	•			
	God samordning mellan våra tre sjukhus samt mellan sjukhus och vårdcentraler	•	•		
	Aktivt utvecklingsarbete av strategiskt viktiga verksamheter som primärvård, vård i hemmet, akutsjukvård, cancersjukvård och psykiatri	•	•		

PERSPEKTIV - PROCESS		RS	HSN	TSN	RUN
6.5 En aktiv och strategisk forsknings- och utvecklings-verksamhet					
	Uppdatera regionens forskningsvision för att inkludera regionala utvecklingsfrågor	•			
	God förmåga att ta till oss forskning och nya rön utanför vår egen organisation	•			
	God samverkan mellan Linköpings Universitet och näringslivsrepresentanter	•			
	Utveckla möjligheterna att bidra med öppna data för att stimulera forskning och utveckling	•			
	Möjliggöra för fler organisatoriska enheter att bedriva universitetssjukvård utifrån det nya ALF-avtalet.	•			
6.6 Resurseffektiv och kretsloppsanpassad verksamhet med minsta möjliga klimatpåverkan					
	Systematiskt miljöarbete i varje verksamhet	•			
	Miljö- och klimathänsyn i all verksamhet, framförallt vid uppdrag och upphandlingar	•	•	•	•
	God hushållning med energi och naturresurser	•			
PERSPEKTIV - MEDARBETARE		RS	HSN	TSN	RUN
7.1 Attraktiv arbetsgivare som bidrar till ett hållbart yrkesliv					
	Stress, hot och dålig arbetsmiljö är områden som ska tas på allvar	•			
	Utveckla möjligheter till personalförmåner	•			
	Göra det enklare att jobba längre upp i åren	•			
	Utredda lämpliga arbetsformer för medarbetare som är över 67 år	•			
	Individuell lönesättning och tydlig kompetensutveckling	•			
	Lönerna ska vara jämställda och konkurrenskraftiga	•			
	Skapa och öka möjligheter för personer med funktionsnedsättning att arbeta inom verksamheten	•			
7.2 Ledarskap och chefskap som skapar utvecklingskraft					
	Goda möjligheter till vidareutbildning och utveckling, exempelvis genom managementprogram och mentorskap	•			
	Bra möjligheter för chefer att enkelt och tydlig ge feedback och återkoppling till medarbetare	•			
	Alla chefer bidrar aktivt till att identifiera och föreslå lösningar på långsiktiga utmaningar i verksamheten	•			
7.3 Aktiva och delaktiga medarbetare som bidrar till att uppfylla verksamhetens mål och uppdrag					
	Ansvar och befogenheter ska följas åt och vara så decentraliserade som möjligt i regionens verksamheter	•			
	Medarbetare ska uppmuntras till att skapa innovationer och att få ut sina resultat på marknaden när detta är möjligt	•			
7.4 Strategisk kompetensförsörjning som stödjer verksamhetens uppdrag och framtida utmaningar					
	För att skapa bättre kunskap och bidra till utvecklad samverkan ska alla läkare under specialistutbildning randa sig inom primärvården	•			
	Öka andelen ST-tjänster inom primärvården	•			
	Verka för att sjuksköterskor söker och genomför specialistsjuksköterskeutbildning	•			
	Erbjuda en systematiserad och strukturerad fortbildning för medarbetarna som främst bygger på verksamhetens behov av kunskap och utveckling	•			
	Aktivt och systematiskt identifiera nyanlända personer med sjukvårdskompetens som kommer till vårt län för att möjliggöra rekrytering	•			
	Nyttja möjligheter med mer systematisk och effektiv schemaläggning, exempelvis Algoritmisk schemaläggning	•			
	Nyttja olika kompetenser för optimal bemanning (vårdnära service)	•			
	Medarbetare inom alla yrkeskategorier får delta i och ta del av forskning och utveckling	•			

PERSPEKTIV - EKONOMI		RS	HSN	TSN	RUN
8.1 Ekonomi som ger handlingsfrihet					
	Balans mellan intäkter och kostnader för produktionsenheterna sammantaget	•			
	Verksamhet anpassad till intäktsutvecklingen	•	•	•	•
8.2 Långsiktig hållbar ekonomi					
	Avsättningar för framtiden	•			
	Kontinuerligt analysera framtida utmaningar och dess ekonomiska konsekvenser	•	•	•	•
8.3 Kostnadseffektiv ekonomi					
	Kostnadseffektivitet i hälso- och sjukvården över tid och som står sig väl i nationell jämförelse	•			
	Ett kostnadseffektivt kollektivtrafiksystém			•	
	Ersättningssystem som stödjer effektivitetsutveckling	•	•	•	•
8.4 God förmåga att nyttja EU:s fonder och annan extern finansiering					
	God kännedom inom hela organisationen om utlysningar och ansökningsprocesser	•	•	•	•
	Ett aktivt ansökningsförfarande från regionen vad gäller EU:s tillämpliga fondprogram	•	•	•	•

